Dicţionar Robert de nume proprii

Amélie Nothomb

Treptat, lucrurile deveniseră mai puţin feerice. Fabien şi Lucette se certau întruna. El, care fusese atât de fericit aflând că ea e însărcinată, îi spunea acum:

Să termini cu toată nebunia asta când va apărea copilul!

Mă ameninţi?

El pleca, trântind uşa.

Totuşi, era sigură că nu-i nebună. Voia doar ca viaţa să fie intensă şi plină de densitate. Nebună ar fi fost dacă ar fi vrut altceva. Ea voia ca fiecare zi, fiecare an să-i dea cât se poate de mult.

Acum vedea că Fabien nu este la înălţime. Era un băiat normal. Se jucase de-a căsătoria şi acum se juca de-a bărbatul însurat. Nu avea nimic dintr-un Făt-Frumos. Lucette îl enerva. El spunea:

— Asta-i! Are o criză!

Uneori era drăguţ cu ea. îi mângâia pântecele, spunând:

— Dacă-i băiat, îl vom numi Tanguy. Dacă-i fată, îi vom spune Joelle.

Lui Lucette nu-i plăceau deloc asemenea prenume.

În biblioteca bunicului, găsise o enciclopedie din secolul trecut. Aflai în ea tot felul de prenume fantasmagorice, care prevesteau destine hirsute. Lucette le nota conştiincios pe bucăţi de hârtie, pe care uneori le pierdea. Mai târziu, cineva descoperea, ici-colo, vreo hârtiuţă boţită, pe care era scris „Eleuthere" sau „Lutegarde", şi nimeni nu pricepea înţelesul acestor cadavre preţios delicate.

Foarte curând, bebeluşul începuse să mişte în pântecele ei. Ginecologul spunea că nu avusese niciodată de-a face cu un fetus care să se mişte atât de mult: „E un caz rar!"

Lucette surâdea. Bebeluşul ei era încă de pe acum un caz excepţional. Era epoca, nu foarte depărtată, când nu era încă posibil să cunoşti înainte de naştere sexul copilului. Dar fetiţei însărcinate îi păsa prea puţin de asta.

— Va fi un dansator sau o dansatoare, decretase ea, cu capul plin de vise.

— Nu, spunea Fabien, va fi un fotbalist sau vreo muiere pisăloagă.

Ea îi arunca priviri ucigaşe. El nu spunea asta din răutate, ci doar ca să o tachineze. Dar ea vedea în aceste gânduri de băieţandru semnul unei vulgarităţi fără leac.

Când era singură şi fetusul se mişca nebuneşte, ea îi vorbea drăgăstos:

— Dansează, copilaşul mamei. Eu te voi ocroti, nu te voi lăsa să devii un Tanguy fotbalist sau o Joelle muiere pisăloagă, vei fi liber să dansezi unde vei vrea, la Opera din Paris sau în faţa unor ţigani.

Treptat, Fabien îşi luase obiceiul să dispară de acasă toată după-amiaza. Pleca după ce lua masa şi se întorcea seara pe la zece, fără să dea vreo explicaţie. Istovită din cauza sarcinii, Lucette nu avea puterea să-l aştepte. Când el se întorcea, ea dormea. A doua zi dimineaţa, el rămânea în pat până pe la unsprezece şi jumătate. Bea o ceaşcă mare de cafea şi fuma o ţigară, privind în gol.

— Te simţi bine? Nu te oboseşti prea mult? îl întrebă ea într-o bună zi.

— Dar tu? îi răspunse el.

— Eu fac un copil. N-ai aflat?

— Cum să nu aflu? Nu vorbeşti decât despre asta.

— Închipuieşte-ţi cât e de obositor să fii însărcinată.

— Nu-s eu de vină. Tu ai vrut. Nu pot purta eu în pântece copilul în locul tău.

— Putem şti ce faci în fiecare după-amiază?

— Nu.

Ea izbucni, mânioasă:

— Nu mai ştiu nimic de tine! Nu-mi mai spui nimic!

— În afară de copil, nu te mai interesează nimic.

— Fii interesant şi atunci mă vei interesa.

Sunt interesant.

— Fă-mă să te privesc cu interes, dacă eşti capabil.

El suspină şi se duse să caute un toc de piele din care scoase un revolver. Ea făcu ochii mari.

— Asta fac în fiecare după-amiază. Trag cu revolverul.

— Unde?

— într-un club secret. N-are importanţă unde.

E încărcat cu gloanţe adevărate ?

— Da.

— Ca să omoare oameni?

— Cam aşa ceva.

Ea mângâie arma, fascinată.

— Trag din ce în ce mai bine. Lovesc ţinta chiar în mijloc, din prima încercare. E o senzaţie pe care nu ţi-o poţi închipui. Îmi place la nebunie. Când încep, nu mă mai pot opri.

— Înţeleg.

Nu li se întâmpla prea des să se înţeleagă.

Sora cea mare, care avea doi copilaşi, venea să o vadă pe Lucette, pe care o adora. O găsea atât de frumoasă, atât de fragilă cu pântecele ei umflat, într-o zi se certară:

— Ar trebui să-i spui să-şi caute ceva de lucru. în curând va fi tată.

— Avem şi unul şi celălalt nouăsprezece ani. Ne dau bani părinţii.

— Nu vă vor da la nesfârşit.

— De ce vii să mă plictiseşti cu poveşti dintr-astea?

— Sunt totuşi lucruri importante.

— Vii întotdeauna să-mi strici fericirea !

— Ce vorbe mai sunt şi astea?

— Şi acum îmi vei spune că trebuie să fiu rezonabilă, şi alte poveşti de genul ăsta!

— Eşti nebună! N-am spus asta!

— Bineînţeles! Sunt nebună! Mă aşteptam la una ca asta! Eşti geloasă pe mine ! Vrei să mă distrugi!

— Lucette...

— Ieşi afară! urlă ea.

Sora cea mare plecă, îngrozită. Ştiuse întotdeauna că sora ei mai mică, ultima născută, era fragilă, dar acum lucrurile luau cu adevărat nişte proporţii neliniştitoare.

Din acel moment, când îi telefona, Lucette închidea telefonul de îndată ce-i auzea vocea.

„Am şi aşa destule probleme", îşi spunea sora cea mică.

Într-adevăr, fără să şi-o mărturisească, simţea că este într-un mare impas şi că sora ei cea mare ştia asta. Cum îşi vor câştiga traiul în viitor? Fabien nu era interesat decât de armele de foc, iar ea nu era bună de nimic. Doar n-o să se angajeze casieriţă într-un *super-marche.* De altfel, mai mult ca sigur că nici nu ar fi capabilă să facă o asemenea muncă.

Îşi punea o pernă peste cap, ca să nu se mai gândească la toate astea.

Aşadar, în acea noapte, copilul sughiţa în pântecele lui Lucette.

E greu să-ţi închipui influenţa sughiţatului unui fetus asupra unei fetiţe însărcinate atât de irascibile.

Fabien dormea dus. Ea era într-a opta oră de insomnie şi într-a opta lună de sarcină. Pântecele ei enorm îi dădea impresia că are în el o bombă cu explozie întârziată.

Fiecare sughiţ i se părea a corespunde cu tic-tacul care o apropia de momentul exploziei. Fantasma deveni realitate: avu loc o explozie – în capul lui Lucette.

Se ridică, mobilizată de o neaşteptată convingere, care o făcu să deschidă ochii mari.

Se duse să caute revolverul acolo unde îl ascundea Fabien. Se întoarse lângă patul în care băiatul dormea. îi privi chipul frumos, ţintindu-i tâmpla, şi murmură:

— Te iubesc, dar trebuie să-mi apăr copilul de tine.

Apropie revolverul şi trase până când goli butoiaşul.

Privi sângele cum ţâşneşte pe perete. Apoi, foarte calm, telefona la poliţie:

— Mi-am ucis soţul. Veniţi repede!

Când au sosit, poliţiştii au fost întâmpinaţi de o copilă cu burta la gură şi care ţinea un revolver în mâna dreaptă.

— Pune arma jos! îi spuseră ei, ameninţând-o.

— Nu mai e încărcată, le răspunse ea, supunându-se ordinului.

Îi duse pe poliţişti până la patul conjugal, arătându-le ce a făcut.

— O ducem la comisariat sau la spital?

— De ce la spital? Nu sunt bolnavă.

— Asta nu ştim. Dar eşti însărcinată.

— Mai am până când trebuie să nasc. Duceţi-mă la comisariat, ceru ea, ca şi cum era un drept al ei.

Când ajunseră la comisariat, i se spuse că putea să-şi ia un avocat. Ea zise că nu-i nevoie. Un bărbat, într-un birou, îi puse nenumărate întrebări, printre care şi următoarele:

— De ce ţi-ai ucis soţul?

— Copilul sughiţa în pântecele meu.

— Da, şi după asta ce s-a mai întâmplat?

— Nimic, l-am omorât pe Fabien.

— L-ai omorât pentru că sughiţa copilul?

Înainte de a răspunde, ea păru foarte mirată:

— Nu, nu-i chiar atât de simplu. Oricum, acum copilaşul meu nu mai sughiţe.

— Ţi-ai ucis soţul ca să se oprească din sughiţat copilul?

Ea izbucni într-un hohot de râs ciudat:

— Nu, e ridicol ce spuneţi!

— De ce ţi-ai ucis soţul?

— Ca să-mi apăr copilul, spuse ea, de data asta pe un ton serios şi tragic.

— Aşa deci. Soţul tău îl ameninţase?

— Da.

— Trebuia să ne spui asta de la bun început.

— Da.

— Şi cum îl ameninţa?

— Voia să-l numească Tanguy, dacă ar fi fost băiat şi Joelle, dacă ar fi fost fată.

— Şi ce mai făcea ?

— Nimic.

— Ţi-ai omorât soţul pentru că nu-ţi plăceau numele pe care le alesese?

Ea se încruntă. Simţea că lipsea ceva din argumentarea ei şi totuşi era sigură că are dreptate. îşi înţelegea foarte bine gestul şi faptul că nu reuşeşte să-l explice i se părea cu atât mai frustrant. Luă atunci hotărârea să tacă.

— Eşti sigură că nu vrei un avocat? Era sigură. Cum i-ar fi putut explica toate astea unui avocat? Ar fi luat-o drept nebună, ca şi ceilalţi. Cu cât ar fi vorbit mai mult, cu atât ar fi crezut-o mai nebună. Nu va mai scoate nici un cuvânt.

Fu dusă la închisoare. O infirmieră venea zilnic să o vadă.

Când i se anunţa vizita mamei sau a surorii sale, refuza să le primească.

Nu răspundea decât la întrebările legate de sarcina ei. în faţa altor întrebări rămânea mută.

Îşi vorbea sieşi: „Am avut dreptate să-l omor pe Fabien. Nu era un om rău, dar era un om mediocru. Singurul lucru care nu era mediocru la el era revolverul lui, dar nu l-ar fi folosit decât pentru

lucruri mediocre, împotriva golanilor de prin împrejurimi, sau l-ar fi lăsat pe bebeluş să se joace cu el. Am avut dreptate să-l îndrept împotriva lui. Să vrei să-ţi numeşti copilul Tanguy sau Joelle înseamnă că vrei să-i oferi o lume mediocră, un orizont închis. Eu vreau ca bebeluşul meu să aibă infinitul. Nu vreau ca el să se simtă limitat, vreau ca numele lui să sugereze un destin excepţional".

Lucette născu în închisoare: o fetiţă. Ea o luă în braţe şi o privi cu o dragoste nesfârşită. Nu s-a pomenit tânără mamă mai încântată şi mai fericită.

— Eşti extraordinar de frumoasă ! îi spunea ea întruna fetiţei.

— Ce nume îi vei da?

— Plectrude.

O delegaţie de gardience, de psihologi, de jurişti improvizaţi şi de medici încă şi mai improvizaţi veni la Lucette ca să protesteze: nu putea să-i dea fiicei sale un astfel de nume.

— Ba pot. A existat o sfântă Plectrude. Nu mai ştiu ce-a făcut, dar ştiu că a existat.

Consultară un specialist, care confirmă existenţa sfintei.

— Gândeşte-te la copil, Lucette.

— Dar nu mă gândesc decât la el.

— Cu un astfel de nume o să aibă probleme.

— Oamenii vor şti că au de-a face cu cineva excepţional.

— Poţi să te numeşti Marie şi să fii cineva excepţional.

— Un nume ca Marie nu te apără. Numele Plectrude te apără: are un sunet final aspru care răsună ca un scut.

— Spune-i atunci Gertrude. E un nume mai acceptabil.

— Nu. începutul numelui Plectrude te duce cu gândul la o mare cruce pe care o porţi pe piept: e un adevărat talisman.

— Numele ăsta e grotesc şi oamenii vor râde de copilul tău.

— Nu: o va întări într-atât încât va şti să se apere.

— De ce să-i dai de la bun început un motiv să se apere? Va avea oricum destule piedici de înfruntat în viaţă!

— Spui asta gândindu-te la mine ?

— Şi la tine.

— Fii liniştit, nu-i voi face probleme prea multă vreme. Şi acum, ascultă-mă: mă aflu în închisoare, sunt lipsită de drepturile mele. Singura libertate pe care o mai am este aceea de a da copilului meu numele pe care-l vreau.

— E un punct de vedere egoist, Lucette.

— Dimpotrivă. Şi apoi asta nu te priveşte pe tine.

Lucette îşi boteză copilul în închisoare, pentru a fi sigură că ţine totul sub control.

Chiar în acea noapte, îşi rupse cearşafurile, le legă între ele şi se spânzură în celula ei. Dimineaţa i-au găsit cadavrul, un cadavru uşor. Nu lăsase nici o scrisoare, nici o explicaţie. Numele fiicei sale, pentru care insistase atât de mult, îi ţinu loc de testament.

Clemence, sora mai mare a lui Lucette, veni la închisoare şi luă bebeluşul. Toţi au fost foarte mulţumiţi să scape de acea fetiţă născută sub asemenea înspăimântătoare auspicii.

Clemence şi soţul ei Denis aveau doi copii, unul de patru şi altul de doi ani, Nicole şi Beatrice. Hotărâră că Plectrude va fi al treilea lor copil.

Nicole şi Beatrice veniră să-şi vadă noua soră. Nu aveau nici un motiv să-şi spună că era fata lui Lucette, de a cărei existenţă, de altfel, nu aflaseră de fapt niciodată.

Erau prea mici ca să-şi dea seama că avea un nume care stârnea râsul celor din jur, şi îl adoptară, deşi îl pronunţau cu greu. Multă vreme i-au zis „Plecrude".

Nicicând nu se mai văzuse un copilaş care să ştie atât de bine să se facă iubit. Simţea oare că împrejurările naşterii ei fuseseră tragice? îi conjura parcă pe cei din jur, aruncându-le priviri sfâşietoare, să nu ţină seama de asta. Trebuie să precizăm că avea un atu: nişte ochi de o neasemuită frumuseţe.

Această nou-născută, micuţă şi slabă, îşi fixa asupra ţintei sale privirea atoatecuprinzătoare – ca dimensiuni şi ca semnificaţie. Ochii ei imenşi şi magnifici le spuneau lui Clemence şi lui Denis: „Iubiţi-mă! Destinul vostru este să mă iubiţi pe mine. N-am decât opt săptămâni, dar sunt o fiinţă grandioasă! Dacă aţi şti, dacă aţi şti cu adevărat..."

Denis şi Clemence păreau că ştiu. De la bun început avură pentru Plectrude un fel de admiraţie. Era ciudată până şi în felul ei de a-şi goli biberonul, cu o insuportabilă încetineală, de a nu plânge niciodată, de a dormi noaptea puţin şi ziua mult, de a arăta cu un deget hotărât obiectele pe care le doreşte.

Se uita grav, cu o privire adâncă, la oricine o lua în braţe, ca şi cum ar fi vrut să spună că se află la începutul unei mari poveşti de

dragoste şi că era firesc să se simtă tulburată.

Clemence, care îşi iubise la nebunie răposata soră, îşi revărsă iubirea pătimaşă asupra lui Plectrude. Nu o iubi mai mult decât pe cei doi copii ai săi: o iubi altfel. Nicole şi Beatrice îi inspirau o imensă dragoste; Plectrude îi inspira veneraţie.

Cele două fete mai mari erau frumoase, sănătoase, inteligente, plăcute; nou-venita era în afara oricărei comparaţii – splendidă, cu o prezenţă intensă, enigmatică, uşor nebună.

Şi Denis o iubi la nebunie încă de la început şi iubirea lui rămase mereu aceeaşi. Dar nimic nu putu egala iubirea sacră pe care o simţi pentru ea Clemence. între sora şi fiica lui Lucette se stabili cea mai teribilă relaţie.

Plectrude nu avea deloc poftă de mâncare şi creştea tot atât de încet pe cât de încet mânca. Era insuportabil. Nicole şi Beatrice aveau, în schimb, o foame de lup şi creşteau văzând cu ochii. Obrajii lor rotunzi şi roz îi umpleau de bucurie pe părinţi. Plectrude însă... doar ochii ei creşteau tot mai mari.

— O să-i lăsăm numele ăsta? întrebă într-o zi Denis.

— Desigur, sora mea a ţinut ca fiica ei să poarte acest nume.

— Sora ta era nebună.

— Nu, sora mea era o persoană cu un psihic fragil. Plectrude e un nume frumos.

— Găseşti?

— Da. Şi i se potriveşte.

— Nu-s de acord cu tine. Micuţa seamănă cu o zână. Eu i-aş fi spus Aurore.

— E prea târziu. Fetiţele îi spun pe numele ei adevărat. Şi te asigur că i se potriveşte : te duce cu gândul la o prinţesă gotică.

— Biata copilă! N-o să-i fie uşor la şcoală cu un asemenea nume.

— Te înşeli. Are destulă personalitate ca să se impună.

Plectrude rosti primul cuvânt la vârsta normală şi acel cuvânt fu: „Mama!"

Clemence se extazie. Denis râse şi îi spuse că primul cuvânt rostit de fetele lor – şi, de altfel, primul cuvânt rostit de copiii din întreaga lume – era „mama".

— Nu-i acelaşi lucru, spuse Clemence. Multă vreme, singurul cuvânt rostit de Plectrude fu cuvântul „mamă". Ca şi

cordonul ombilical, acest cuvânt era pentru ea o legătură suficientă cu lumea. De la bun început, îl pronunţase în chip desăvârşit, cu o voce sigură, în locul acelui „mamamama" al celor mai mulţi dintre copii.

Îl rostea rar, dar, când îl rostea, o făcea în chip clar şi solemn, atrăgând atenţia tuturor. Ai fi jurat că-şi alege momentul ca să obţină cel mai tare efect.

Clemence avea şase ani când se născuse Lucette : ea şi-o amintea foarte bine pe sora ei la naştere, la un an, la doi ani etc. Nici o confuzie nu era posibilă:

— Lucette era un copil obişnuit. Plângea mult, era, rând pe rând, adorabilă şi insuportabilă. Nu avea nimic excepţional. Plectrude nu-i seamănă deloc: este tăcută, serioasă, gânditoare. Simţi cât este de inteligentă.

Denis glumea cu drăgălăşenie pe seama soţiei lui:

— Nu mai vorbi despre ea de parcă ar fi Mesia însuşi. E o fetiţă încântătoare, şi cu asta basta.

O ridica în braţe mult deasupra capului, înduioşându-se.

Mult mai târziu, Plectrude spuse: „Tata".

A doua zi, din pură diplomaţie, ea spuse: „Nicole" şi „Beatrice".

Rostea aceste cuvinte în mod impecabil.

Vorbea cu aceeaşi parcimonie filosofică cu care mânca. Fiecare nou cuvânt îi cerea tot atâta concentrare şi meditaţie ca şi noile alimente care-i apăreau în farfurie.

Când vedea o legumă necunoscută în piureul ei, i-o arăta lui Clemence.

Asta? întreba ea.

Praz. P-r-a-z. Gustă, e foarte bun. Plectrude contempla mai întâi timp de o jumătate de oră bucata de praz din lingură. O ducea la nas, ca să vadă cum miroase, apoi o cerceta din nou cu mare atenţie.

— S-a răcit! spunea Denis, supărat. Dar ei puţin îi păsa. Când considera

că cercetase îndeajuns, lua alimentul în gură şi îl gusta îndelung. Nu emitea nici o judecată: reîncepea experienţa cu o a doua bucată de praz, apoi cu o a treia. Lucrul cel mai uimitor era că proceda aşa chiar şi când verdictul ei ultim era, după patru încercări:

— Nu-mi place.

În mod obişnuit, când unui copil nu-i place un aliment, el ştie asta de îndată ce l-a pus pe limbă. Plectrude însă voia să fie sigură de ceea ce-i place şi de ceea ce nu-i place.

Făcea la fel şi cu cuvintele; păstra în ea noutăţile verbale şi le examina şi pe faţă şi pe dos, înainte de a le rosti dintr-o dată, cel mai adesea fără nici o legătură cu ceea ce se spunea sau se întâmpla, spre surprinderea generală:

— Girafă!

De ce spunea ea „girafă" tocmai când se pregăteau să plece la plimbare? Bănuiau că fetiţa nu înţelegea ceea ce spune. Or, ea înţelegea. Numai că gândirea lui Plectrude era independentă de circumstanţele exterioare. Dintr-odată, când îşi punea paltonul, mintea ei izbutise să digere imensitatea gâtului şi a picioarelor girafei: trebuia deci să-i rostească numele, avertizându-i astfel pe cei din preajmă despre ivirea girafei în universul ei interior.

— Ai remarcat ce voce frumoasă are? spunea Clemence.

— Ai mai văzut vreun copil care să nu aibă o voce drăgălaşă? îi răspundea Denis.

— Tocmai asta-i! Ea are o voce frumoasă, nu o voce drăgălaşă, îi răspundea ea.

În septembrie, a fost dusă la grădiniţă.

— Peste o lună va avea trei ani. E cam devreme poate.

Dar nu asta a fost problema.

După câteva zile, educatoarea îi spuse lui Clemence că nu o poate ţine pe Plectrude.

— E încă prea mică, nu-i aşa?

— Nu, doamnă. Am în clasă şi copii mai mici decât ea.

— Atunci care-i problema?

— Privirea ei.

— Poftim?

Îi face pe ceilalţi copii să plângă doar când se uită ţintă la ei. Şi trebuie să spun că-i înţeleg; când se uită la mine, nu mă simt deloc în largul meu.

Clemence, pradă unei mândrii nebuneşti, le spuse tuturor că fiica ei a fost dată afară de la grădiniţă din cauza ochilor ei. Nimeni nu mai auzise vreodată asemenea poveste.

Oamenii începură să şuşotească ici-colo:

— Aţi mai auzit de copii care să fi fost daţi afară de la

grădiniţă?

— Şi asta din cauza privirii lor!

— E adevărat că fetiţa asta are o privire bizară!

— Celelalte două surori mai mari sunt atât de cuminţi, de drăguţe cu toată lumea. Cea mică e un adevărat diavol!

Oare ştia cineva în ce împrejurări se născuse? Clemence se feri să-i întrebe pe vecini. Ea preferă să creadă că filiaţia directă care o lega de Plectrude este o certitudine pentru toată lumea.

Era încântată că putea să mai rămână un timp singură cu Plectrude. Dimineaţa, Denis pleca la muncă împreună cu celelalte două surori mai mari, pe care le ducea, pe una la şcoală, pe cealaltă, la grădiniţă. Clemence rămânea cu Plectrude.

De îndată ce soţul ei şi copiii ieşeau pe uşă, ea se metamorfoza. Devenea amestecul de zână şi de vrăjitoare pe care prezenţa exclusivă a lui Plectrude îl revela în ea.

— Acum putem face ce vrem. Hai să ne schimbăm!

Ea se schimba în sensul cel mai profund al termenului: nu numai că se dezbrăca de hainele ei obişnuite şi se înfăşură în stofe somptuoase, care o făceau să semene cu o regină indiană, dar îsi schimba si sufletul de mamă de familie cu cel al unei creaturi fantasmagorice înzestrate cu puteri excepţionale.

Sub privirea fixă a copilei, tânăra mamă de douăzeci şi opt de ani lăsa să apară din fiinţa-i zâna de şaisprezece ani şi vrăjitoarea de zece mii de ani care se aflau închise aici.

O dezbrăca apoi pe fetiţă şi o înveşmânta în rochia de prinţesă pe care i-o cumpărase pe ascuns. O lua de mână şi o ducea în faţa unei oglinzi mari, în care se priveau amândouă.

— Ai văzut cât suntem de frumoase?

Plectrude suspina de fericire.

Apoi Clemence dansa, pentru plăcerea copilei de trei ani. Aceasta jubila şi dansa şi ea. Clemence o ţinea de mâini şi apoi, dintr-o dată, o apuca de mijloc şi o ridica mult în aer.

Plectrude scotea strigăte de bucurie.

— Acum să ne uităm la lucruri, spunea copila, care cunoştea ritualul.

— La care lucruri? se prefăcea Clemence că nu ştie.

— La lucrurile de prinţesă.

Lucrurile de prinţesă erau obiectele care, pentru un motiv sau

altul, fuseseră alese ca fiind nobile, magnifice, insolite, rare - în sfârşit, demne de a fi admirate de o atât de augustă făptură.

Clemence îşi aduna, pe covorul oriental din salon, bijuteriile vechi, papucii de catifea roşie pe care îi purtase doar o seară, micul lornion într-o montură aurită Art nouveau, tabachera de argint, sticla pântecoasă şi cu gât lung – arăbească –, încrustată cu pietre false, dar de efect, o pereche de mănuşi de dantelă albă, inelele în stil medieval din plastic multicolor pe care Plectrude le luase dintr-un distribuitor automat, cununa de carton auriu de la sărbătoarea Bobotezei.

Astfel se obţinea o grămadă de obiecte disparate pe care fiecare dintre ele o găsea minunată: dacă strângeau puţin din pleoape, totul le apărea ca o comoară adevărată.

Fetiţa privea cu gura căscată acea pradă miraculoasă. Lua în mână fiecare obiect şi îl contempla, serioasă, în extaz.

Uneori Clemence o împodobea cu toate bijuteriile şi o încălţa cu papucii cei roşii; apoi îi întindea lornionul şi îi spunea:

— Uită-te cât eşti de frumoasă.

Ţinându-şi răsuflarea, copila se uita în oglindă: în mijlocul cadrului aurit, ea descoperea o regină în vârstă de trei ani, o preoteasă încărcată de podoabe, o logodnică persană în ziua nunţii, o sfântă bizantină pozând pentru o icoană. Ea se recunoştea în această nebunească imagine.

Oricine ar fi izbucnit în râs văzând-o pe această copilită împodobită ca o sorcovă. Clemence surâdea, nu râdea: mai mult decât de comicul scenei, era impresionată de frumuseţea fetiţei. Era frumoasă precum gravurile din cărţile de odinioară cu poveşti cu zâne.

„Copiii de astăzi nu mai sunt frumoşi în felul ăsta", se gândea ea în chip absurd - căci copiii din trecut nu erau cu siguranţă altminteri decât cei de azi.

Ea punea o „muzică de prinţesă" (Ceaikovski, Prokofiev) şi pregătea o gustare de copil în loc de dejun: turtă dulce, prăjituri cu ciocolată, mere în aluat, biscuiţi cu migdale, flanc cu vanilie, iar de băut, cidru dulce şi sirop de migdale.

Clemence aşeza aceste dulciuri pe masă, ruşinată şi totodată amuzându-se: niciodată nu le-ar fi permis celorlalte două fete mai mari să se hrănească în felul ăsta. Ea se justifica zicându-şi că Plectrude reprezintă un caz diferit:

— E o masă pentru copiii dintr-un basm cu zâne.

Trăgea perdelele, aprindea lumânările şi o chema pe fetiţă. Aceasta abia dacă gusta din ce era pe masă, ascultând cu ochi mari tot ce-i povestea mama ei.

Cam pe la două după-amiza, Clemence îşi dădea dintr-o dată seama că fetele mai mari se vor întoarce peste trei ore şi că ea nu se achitase de nici una dintre obligaţiile sale de mamă de familie.

Se îmbrăca atunci la repezeală în haine obişnuite, alerga până la colţ ca să cumpere mâncare adevărată, se întorcea şi punea casa cât de cât în ordine, arunca rufele murdare în maşina de spălat şi pleca la şcoală să le ia pe fete. În marea ei grabă, nu avea totdeauna timpul sau prezenţa de spirit să o dezbrace pe Plectrude de hainele în care o deghizase, pentru că în ochii ei nu era vorba de un deghizament.

Astfel, puteai să vezi mergând pe stradă o tânără femeie veselă şi vioaie, care ţinea de mână o creatură microscopică înveşmântată cum nu ar fi îndrăznit să o facă nici prinţesele din *O mie şi una de nopţi*.

Când copiii ieşeau de la şcoală, acest spectacol provoca, rând pe rând, perplexitate, uimire plină de admiraţie şi dezaprobare.

Nicole şi Beatrice scoteau totdeauna strigăte de bucurie văzând cum e îmbrăcată surioara lor, dar anumite mame spuneau, cu voce tare şi inteligibilă :

— Ce idee să îmbraci un copil în felul ăsta!

— Doar nu-i un animal de circ!

— Să nu ne mirăm dacă fetiţa asta o va lua mai târziu pe un drum greşit!

— Să te foloseşti de copiii tăi ca s-o faci pe interesanta mi se pare un lucru incalificabil.

Dar mai erau şi unii adulţi nu atât de proşti, pe care asemenea apariţie îi emoţiona. Iar Plectrude simţea o mare plăcere, găsind de fapt că e normal să fie astfel contemplată, căci remarcase, privindu-se în oglindă, că este frumoasă – şi fusese cuprinsă de o tulburare voluptuoasă.

Aici este important să deschidem o paranteză, spre a închide odată pentru totdeauna un început inutil care durează de mult prea multă vreme. Asta s-ar putea numi enciclica adresată tuturor celor care seamănă cu personajul Arsinoe.

În *Mizantropul* lui Moliere, tânăra, frumoasa şi cocheta Celimene este certată de bătrâna şi acra Arsinoe care, palidă de gelozie, îi spune că nu ar trebui să se bucure atât de mult de frumuseţea ei. Celimene îi răspunde într-un mod cu totul delectabil. Dar, vai!, se pare că geniul lui Moliere nu a slujit la nimic, de vreme ce, după aproape patru secole, unii continuă încă să ţină discursuri moralizatoare, austere, discursuri de zgârie-brânză, când o fiinţă are nefericirea să surâdă imaginii sale din oglindă.

Autorul acestor rânduri nu a simţit niciodată plăcerea de a se vedea într-o oglindă, dar dacă această graţie i-ar fi fost acordată, vă asigur că nu şi-ar fi refuzat asemenea inocentă plăcere.

Aceste cuvinte li se adresează mai ales acelor oameni din lumea întreagă care seamănă cu Arsinoe. într-adevăr, ce aveţi de reproşat? Cui dăunează aceste fiinţe fericite care se bucură de frumuseţea lor? Nu sunt ele mai curând binefăcătoarele tristei noastre condiţii, când ne oferă spre contemplare asemenea minunate chipuri?

Autorul nu vorbeşte aici despre cei care au făcut dintr-o falsă frumuseţe un principiu de dispreţ şi de excludere, ci de cei care, încântaţi pur şi simplu de imaginea lor, vor să-i asocieze şi pe ceilalţi la bucuria lor firească.

Dacă multele Arsinoe ar desfăşura, încercând să-şi folosească mai bine fizicul, energia pe care o cheltuiesc condamnându-le pe frumoasele Celimene, ele ar fi de două ori mai puţin urâte.

Când copiii ieşeau de la şcoală, numeroase Arsinoe de toate vârstele o criticau pe Plectrude. Aceasta, ca o bună Celimene, nici nu se sinchisea, fiind atentă doar la cei care o admirau şi pe al căror chip pândea o expresie de surpriză încântată. Fetiţa simţea o plăcere ingenuă, care-i sporea frumuseţea.

Clemence îi aducea acasă pe cei trei copii. În timp ce surorile mai mari îşi făceau temele sau desenau, ea le pregătea masa, o masă consistentă – jambon, piure – şi surâdea uneori gândindu-se la diferenţa de tratament alimentar aplicat progeniturii sale.

Totuşi, nu puteai să o acuzi de favoritism: îi iubea la fel de mult pe cei trei copii ai ei. Pentru fiecare simţea o iubire după chipul şi asemănarea celui care o inspira: înţeleaptă şi solidă pentru Nicole şi Beatrice, nebunească şi feerică pentru Plectrude. Şi asta nu o făcea să fie o mamă mai puţin bună.

În clipa în care fetiţa fu întrebată ce voia să capete în dar de ziua ei, când împlinea patru ani, ea răspunse fără ezitare:

— Nişte pantofiori de balerină.

Era un mod subtil de a le spune părinţilor ei ce vrea să devină. Nimic nu ar fi putut-o bucura mai mult pe Clemence: la cincisprezece ani fusese refuzată la examenul de admitere în corpul de balet al Operei, şi nu se consolase niciodată.

Plectrude a fost înscrisă la un curs de balet pentru începătoare de patru ani. Şi nu numai că nu a fost dată afară din cauza privirii ei intense, ba chiar a fost pe dată remarcată.

— Fetiţa asta are ochi de dansatoare, spuse profesoara.

— Cum adică, ochi de dansatoare? se miră Clemence. Nu are mai curând un trup de dansatoare, o graţie de dansatoare?

— Da, are toate astea. Dar are şi ochi de dansatoare şi, credeţi-mă, ăsta-i lucrul cel mai important şi mai rar. Dacă o balerină nu are această privire, ea nu va fi niciodată prezentă în dansul ei.

Sigur era că ochii lui Plectrude ajungeau să aibă, atunci când ea dansa, o intensitate extraordinară: „Şi-a găsit vocaţia", îşi spunea Clămence.

La cinci ani, fetiţa tot nu mergea la grădiniţă. Mama ei credea că, mergând de patru ori pe săptămână la cursul de balet, Plectrude va învăţa şi arta de a trăi împreună cu alţi copii.

— Nu numai asta se învaţă la grădiniţă, protesta Denis.

— Chiar are nevoie să ştie cum să lipească abţibilduri, cum să facă coliere din macaroane şi din macrameu? Îi răspundea soţia lui, ridicându-şi privirea spre cer.

De fapt, Clemence voia să prelungească cât mai mult cu putinţă momentele când rămânea singură cu fetiţa. îi plăceau la nebunie acele zile pe care le petrecea în tovărăşia ei. Iar lecţiile de dans erau indiscutabil superioare grădiniţei: mama avea dreptul să asiste la ele.

Cu o mândrie extatică, îşi privea copilul cum face piruete: „Fetiţa asta e cu adevărat înzestrată!" In comparaţie cu ea, celelalte păreau greoaie ca nişte răţuşte.

După cursuri, profesoara îi spunea totdeauna:

— Trebuie să continue. Este excepţională.

Pe drumul spre casă, Clemence îi repeta fetiţei complimentele ce i se făcuseră. Plectrude le primea cu graţia unei

dive.

— Oricum, grădiniţa nu-i obligatorie, spunea în chip de concluzie. Denis, cu fatalismul amuzat al unui bărbat supus.

Dar, vai!, cursul pregătitor era obligatoriu.

În august, când soţul ei se pregătea să o înscrie pe Plectrude, Clemence protestă:

— Nu are decât cinci ani!

— Va avea şase în octombrie.

De data asta, Denis nu cedă. Şi pe 1 septembrie nu au mai condus la şcoală doi copii, ci trei.

Fetiţa cea mai mică nu se opusese. Era mai curând mândră la gândul că va avea ghiozdan. începutul de an a fost straniu: cea care plângea era mama, văzându-şi copilul cum se îndepărtează.

Curând, Plectrude fu mai puţin încântată. Şcoala nu semăna deloc cu lecţiile de balet. Trebui să stea nemişcată într-o bancă ore întregi. Trebui să asculte vorbăria neinteresantă a unei femei.

Veni recreaţia. Plectrude se năpusti în curte ca să facă vreo câteva salturi, într-atât îi amorţiseră picioarele.

În tot acest timp, ceilalţi copii se jucau împreună: cei mai mulţi se cunoşteau de la grădiniţă. îşi povesteau tot felul de lucruri. Plectrude se întrebă ce pot să-şi spună.

Se apropie să-i asculte. Auzi un zgomot neîntrerupt de voci, pe care nu ştia cui să le atribuie: se vorbea despre profesoară, despre vacanţă, despre o anume Magali, despre bretele, şi Magali e prietena mea, taci, eşti o proastă, de ce nu sunt în clasă cu Magali, taci odată, n-o să ne mai jucăm cu tine, o să te spun doamnei, ooh, pârâcioasa, nu mă mai împinge aşa, Magali mă iubeşte mai mult decât tine, ce pantofi urâţi ai, taaaci, proaste mai sunt şi fetele astea, îmi pare bine că nu sunt în clasă cu tine, şi Magali...

Plectrude fugi, înspăimântată.

Apoi trebui să o asculte pe învăţătoare. Nu spunea totdeauna lucruri interesante; dar cel puţin spusele ei erau mai omogene decât flecăreala fetiţelor. Ar fi fost chiar suportabil, dacă nu ar fi existat acea obligaţie de a rămâne nemişcată. Din fericire, prin preajmă era o fereastră.

— Ce faci acolo? Cu tine vorbesc! La al cincilea „Ce faci acolo? Cu tine vorbesc!" şi fiindcă întreaga clasă râdea, Plectrude înţelese că învăţătoarea i se adresase ei şi întoarse către întreaga

adunare nişte ochi uimiţi.

— Văd că îţi trebuie ceva timp ca să auzi ce ţi se spune! zise învăţătoarea.

Toţi copiii se întoarseră să se uite la cea care greşise. Senzaţia era atroce. Micuţa dansatoare se întreba care era crima ei.

— Trebuie să te uiţi la mine, nu pe fereastră! spuse femeia.

Şi fiindcă nu era nimic de răspuns, copilul tăcu.

— Se spune: „Da, doamnă!"

— Da, doamnă.

— Cum te cheamă? întrebă învăţătoarea, cu aerul că gândeşte: „Voi fi cu ochii pe tine!"

— Plectrude.

— Cum ai zis?

— Plectrude, articula ea cu o voce limpede.

Copiii erau încă prea mici pentru a fi conştienţi de enormul efect comic al acestui prenume.

Învăţătoarea făcu ochii mari, verifică în catalog şi spuse:

— Dacă vrei să faci pe interesanta, ai reuşit.

Ca şi cum fetiţa şi-ar fi ales prenumele.

Plectrude îşi spuse în gând: „Asta-i bună! Ea este cea care încearcă să facă pe interesanta! Dovada este că nu suportă să nu fie privită. Vrea cu orice preţ să se remarce, dar nu-i interesantă !"

Învăţătoarea era însă cea care comanda şi copila se supuse. începu să o privească ţintă, cu ochii ei mari.

Învăţătoarea începu să se simtă nesigură pe sine, dar nu îndrăzni să protesteze, temându-se că va da ordine contradictorii.

Momentul mesei de prânz fu cel mai rău. Elevii au fost duşi într-o cantină imensă, unde domnea un miros caracteristic, amestec de vomă de copil şi de dezinfectant.

Trebuiră să se aşeze câte zece la fiecare masă. Neştiind unde să se ducă, Plectrude închise ochii şi porni la întâmplare. Luată de val, ajunse la o masă cu persoane necunoscute.

Câteva femei aduseră mai multe feluri de mâncare cu un conţinut şi în culori de neidentificat. Cuprinsă de panică, Plectrude nu se putu hotărî să introducă aceste corpuri străine în farfuria ei. Cineva i le puse în cele din urmă în farfurie si ea se văzu în fata unei mari cantităţi de piure verzui şi de mici pătrăţele de carne de culoare închisă.

Se întrebă de ce are parte de o soartă atât de nefericită.

Până atunci, pentru ea dejunul fusese adevărată feerie, în care, la lumina lumânărilor, protejată de lumea exterioară prin draperii de catifea roşie, o mamă frumoasă şi îmbrăcată somptuos îi aducea prăjituri şi tot felul de creme pe care nici măcar nu era silită să le mănânce, în sunetul unei muzici celeste.

În schimb, acolo, în mijlocul strigătelor unor copii urâţi şi murdari, într-o sală urâtă şi în care mirosea ciudat, i se arunca în farfurie o lingură de piure verzui şi i se punea în vedere că nu va părăsi cantina înainte de a fi înghiţit totul.

Scandalizată şi supărată pe un destin atât de nedrept, fetiţa se strădui să golească gamela. I se cerea ceva îngrozitor. Nu putea cu nici un preţ să înghită. Vomită în farfurie şi înţelese originea mirosului.

— Ne faci scârbă! îi spuseră copiii.

O femeie îi luă gamela, suspinând: „Of, Doamne".

În acea zi măcar nu mai fu obligată să mănânce.

După acest coşmar, trebui din nou să o asculte pe cea care, fără nici un succes, încerca să facă pe interesanta. Ea desena pe tablă nişte linii grupate, care nici măcar nu erau frumoase.

La ora patru şi jumătate, lui Plectrude i se dădu în sfârşit voie să părăsească acel loc pe cât de absurd, pe atât de abject. La ieşirea din şcoală îşi văzu mama şi alergă spre ea ca spre o salvare supremă.

încă de la prima privire, Clemence ştiu cât de mult suferise fetiţa. O strânse în braţe, şoptindu-i cuvinte de încurajare:

— Gata, gata, s-a sfârşit, s-a sfârşit.

— E adevărat? nădăjdui copila. Nu mă mai întorc?

— Ba da. E obligatoriu. Dar te vei obişnui.

Şi Plectrude, îngrozită, înţelese că oamenii nu se aflau pe acest pământ ca să se bucure.

Nu se obişnui. Şcoala era pentru ea un adevărat iad, şi aşa rămase.

Din fericire, existau cursurile de balet. Pe cât de inutil şi de urât era ceea ce le preda învăţătoarea, pe atât de necesar şi de sublim era ceea ce-i învăţa profesoara de dans.

Acest decalaj începu să pună câteva probleme. După câteva luni, cei mai mulţi copii începeau să descifreze literele şi să le scrie. Plectrude însă părea să fi decis că lucrurile astea nu o priveau?: când

îi venea rândul şi când învăţătoarea îi arăta o literă scrisă pe tablă, ea pronunţa un sunet la întâmplare, totdeauna un sunet care nu era cel corect, cu o lipsă de interes prea evidentă.

Învăţătoarea vru să-i vadă pe părinţii acestei eleve leneşe. Denis se simţi stingherit: Nicole şi Beatrice erau eleve bune şi nu-l obişnuiseră cu acest gen de umilinţă.

Fără să şi-o mărturisească, Clemence simţi o obscură mândrie: hotărât lucru, această mică rebelă nu făcea nimic aşa cum făcea toată lumea.

— Dacă lucrurile continuă la fel, va trebui să repete cursul pregătitor! Anunţă învăţătoarea pe un ton ameninţător.

Mama deschise ochii mari, plină de admiraţie: nu mai auzise niciodată ca un copil să repete cursul pregătitor. Asta i se păru o faptă strălucită, o îndrăzneală, o insolenţă aristocratică. Care copil şi-ar mai îngădui să repete cursul pregătitor? Până şi cei mai mediocri se descurcau fără nici o dificultate ! Fiica ei îşi afirma deci încă de pe acum cu toată îndrăzneala felul ei diferit de a fi, ba nu, mai bine zis felul ei cu totul excepţional de a fi!

Denis nu înţelese însă lucrurile în acelaşi mod:

— Vom lua atitudine, doamnă! Vom face tot ce trebuie!

— Mai poate fi evitată repetarea cursului pregătitor? întrebă Clemence, plină de o speranţă pe care ceilalţi o interpretară pe dos.

— Desigur. Dacă reuşeşte să citească literele înainte de sfârşitul anului şcolar.

Clemence îşi ascunse decepţia. Totul fusese prea frumos ca să fie adevărat!

— Le va citi, doamnă, spuse Denis. E aici ceva ciudat: fetiţa pare totuşi foarte inteligentă.

— E posibil să fie, domnule. Problema e că nu o interesează învăţătura.

„Nu o interesează învăţătura! reţinu Clemence. Dar e formidabilă! Nu o interesează învăţătura! Ce personalitate! Fetiţele celelalte înghit totul pe nemestecate, în timp ce Plectrude a mea face o alegere între ceea ce este şi ceea ce nu este interesant!"

— La şcoală se fac lucruri care nu mă interesează, tată.

— Cred că e interesant să înveţi să citeşti! protestă Denis.

— De ce?

— Ca să poţi citi poveşti.

— Ce idee ! Uneori învăţătoarea ne citeşte poveşti din cartea de citire. Sunt atât de plicticoase, încât după două minute nici nu le mai ascult.

În sinea ei, Clemence o aprobă cu entuziasm.

— Vrei să repeţi cursul pregătitor? Asta vrei? se înfurie Denis.

— Vreau să mă fac dansatoare.

— Chiar ca să devii dansatoare trebuie să ai notă de trecere la cursul pregătitor.

Clemence îşi dădu dintr-o dată seama că soţul ei avea dreptate. Reacţiona imediat. Se duse în camera ei, de unde luă o carte groasă şi mare, publicată în secolul trecut.

O luă pe fetiţă pe genunchi şi, împreună cu ea, răsfoi cu sfinţenie culegerea de basme cu zâne. Avu grijă să nu i le citească, ci doar să-i arate foarte frumoasele lor ilustraţii.

În viaţa copilului se produse un adevărat şoc: mai fermecată decât fusese vreodată, descoperi acele prinţese prea minunate pentru ca tălpile lor să poată atinge pământul şi care, închise în turnul lor, le vorbeau unor păsări albastre care erau de fapt nişte prinţi, sau se deghizau în slujnice murdare ca să ne apară, câteva pagini mai încolo, încă şi mai sublime.

Ea ştiu pe dată, cu o certitudine pe care numai fetiţele cele mici o pot avea, că va deveni într-o bună zi una dintre aceste creaturi în preajma cărora broaştele sunt nostalgice, vrăjitoarele, abjecte, iar prinţii, năuciţi.

— Nu te nelinişti, îi spuse Clemence lui Denis. Nici nu va trece bine săptămâna şi Plectrude va citi.

Clemence se înşelă: după două zile, creierul lui Plectrude ştiu să se folosească de acele litere plicticoase şi inutile, pe care crezuse că nu le asimilase în clasă, şi să găsească o coerenţă între litere, sunete şi sens. După două zile, ea citea cartea mult mai bine decât cele mai bune eleve din cadrul cursului pregătitor. Aşadar, pentru a ajunge la cunoaştere nu există decât o cheie: dorinţa.

Cartea de poveşti îi apăruse ca un îndreptar pentru a deveni ea însăşi asemenea uneia dintre prinţesele din ilustraţii. Fiindcă lectura îi era de acum înainte necesară, inteligenţa ei o asimilase.

— De ce nu i-ai arătat cartea asta mai demult? se extazie Denis.

Culegerea asta e o comoară. Nu voiam să o irosesc arătându-i-o prea devreme. Am aşteptat să aibă vârsta la care să ştie să aprecieze o operă de artă.

Peste două zile deci, învăţătoarea trebui să constate minunea care avusese loc: eleva cea leneşă, singura care nu izbutea să identifice vreo literă, citea acum ca o elevă premiantă de zece ani.

În două zile învăţase ceea ce învăţătoarea nu reuşise să o înveţe în cinci luni. Aceasta crezu că părinţii au o metodă secretă şi le telefona. Denis, extrem de mândru, îi spuse adevărul:

— Noi n-am făcut nimic. I-am arătat doar o carte frumoasă, care să-i deschidă pofta de a citi. Tocmai asta îi lipsea.

În inocenţa lui, tatăl nu-şi dădea seama că face o mare gafă.

Învăţătoarea, care nu o iubise niciodată pe Plectrude, începu din acea zi să o deteste. Nu numai că văzu în acel miracol un fel de umilire a ei, dar, mai mult chiar, simţi faţă de fetiţă acea ură pe care un spirit mediocru o simte faţă de un spirit superior: „Domnişoara avea nevoie de o carte mai frumoasă! Ia te uite la ea! Pentru ceilalţi era îndeajuns de frumoasă!"

Perplexă şi furioasă, ea reciti din scoarţă-n scoarţă cartea incriminată. Era povestită aici viaţa de zi cu zi a lui Thierry, băieţelul mereu surâzător, şi a surorii lui mai mari, Micheline, care îi pregătea tartine pentru gustare şi îl împiedica să facă prostii, căci ea era cuminte.

— E o poveste încântătoare! exclamă ea după ce termină de citit. E plină de prospeţime, fermecătoare! Ce-i trebuie mai mult acestei caraghioase?

Îi trebuia aur, smirnă şi tămâie, purpură şi crini, catifea albastră presărată cu stele, gravuri de Gustave Dore, fetiţe cu ochi frumoşi şi plini de gravitate şi cu o gură care nu surâde niciodată, lupi dureros de seducători, păduri malefice – îi trebuia totul, în afară de gustarea pe care o luau împreună micuţul Thierry şi sora lui mai mare, Micheline.

Învăţătoarea nu mai pierdu nici un prilej de a-şi exprima ura faţă de Plectrude. Şi pentru că aceasta era mereu ultima la aritmetică, învăţătoarea spuse despre ea că este un „caz disperat". Într-o zi, când Plectrude nu reuşea să facă o adunare elementară, doamna învăţătoare o invită să se întoarcă la locul ei, zicându-i:

— Degeaba te străduieşti. Nu vei reuşi.

Elevii din anul pregătitor erau încă la acea vârstă când adultul are totdeauna dreptate şi când orice contestaţie este de neconceput. Plectrude fu deci obiectul dispreţului general.

La cursul de balet, în schimb, în virtutea unei logici identice, ea era regina. Profesoara era în extaz în faţa aptitudinilor ei şi, fără să îndrăznească s-o spună (căci n-ar fi fost foarte pedagogic faţă de ceilalţi copii), o trata ca pe cea mai bună elevă pe care o avusese vreodată. De aceea, celelalte eleve o venerau pe Plectrude şi care mai de care voia să danseze alături de ea.

Astfel, Plectrude avea două vieţi foarte distincte: viaţa de la şcoală, în care era singură împotriva tuturor, şi viaţa de la cursul de balet, în care era vedetă.

Era destul de lucidă ca să-şi dea seama că fetiţele de la cursul de dans ar fi poate primele care ar dispreţui-o dacă ar fi la cursul pregătitor împreună cu ea. De aceea, Plectrude se arăta distantă faţă de cele care îi doreau prietenia - şi această atitudine sporea şi mai mult pasiunea micuţelor balerine faţă de ea.

La sfârşitul anului, Plectrude reuşi, cu chiu cu vai, să ia note de trecere, făcând mari eforturi la aritmetică. Pentru a o răsplăti, părinţii îi dăruiră o bară specială, ca să-şi poată face exerciţiile în faţa oglinzii. Ea îşi petrecu vacanţa antrenându-se. La sfârşitul lui august, îşi putea ţine piciorul deasupra capului, cu mîna.

La începutul anului şcolar o aştepta o surpriză: clasa era aceeaşi ca şi cu un an în urmă, cu o singură excepţie importantă. Mai venise o fetiţă.

Pentru toţi era o necunoscută, dar nu şi pentru ea, căci era Roselyne de la cursul de balet. Copleşită de fericirea de a fi în clasa idolului său, ea ceru permisiunea să stea în bancă lângă Plectrude. Niciodată acest loc nu mai fusese cerut: îi fu, deci, dat.

Plectrude reprezenta pentru Roselyne idealul absolut. îşi petrecea ore întregi contemplând-o pe această zeiţă inaccesibilă care, printr-o minune, devenise colega ei de bancă.

Plectrude se întreba dacă această veneraţie va rezista când Roselyne va descoperi cât de nepopulară este ea în şcoală. într-o zi, după ce învăţătoarea spuse cât e de slabă Plectrude la aritmetică, copiii făcură comentarii prosteşti şi rele despre colega lor. Roselyne se indignă şi îi spuse celei care era luată în batjocură:

— Ai văzut cum vorbesc despre tine?

Eleva codaşă, obişnuită să fie tratată cu dispreţ, ridică din umeri.

Roselyne o admiră şi mai mult şi îi spuse:

— Îi urăsc!

Plectrude ştiu atunci că are o prietenă.

Asta îi schimbă viaţa.

Cum poate fi explicat prestigiul uriaş de care se bucură prietenia în ochii copiilor? Aceştia cred, şi se înşală de altfel, că datori să-i iubească sunt părinţii, fraţii şi surorile lor. Ei nu concep că li se poate recunoaşte un merit pentru ceea ce ţine, după părerea lor, de cea mai sacră obligaţie. Este tipic pentru copil să spună: „îl iubesc pentru că este fratele meu (tatăl meu, sora mea...). Aşa trebuie".

Prietenul, în opinia copilului, este cel care îl alege. Prietenul este cel care-i oferă ceea ce nu-i este datorat. Prietenia este deci pentru copil luxul suprem - şi luxul este acel ceva de care sufletele nobile au cea mai mare nevoie. Prietenia îi dă copilului sensul unei existenţe faste.

Când se întoarse acasă, Plectrude anunţă în mod solemn:

— Am o prietenă.

Era prima oară când spunea asta. Clemence simţi mai întâi o strângere de inimă. Foarte curând îşi veni în simţiri: între ea şi intrusă nu va exista niciodată vreo concurenţă. Prietenii vin şi pleacă. O mamă nu pleacă niciodată.

— Invit-o la cină, îi spuse ea fiicei sale.

Plectrude o privi cu ochi înspăimântaţi:

— De ce?

— Cum de ce ? Ca să ne-o prezinţi. Vrem să o cunoaştem pe prietena ta.

Plectrude descoperi cu acest prilej că atunci când vrei să te întâlneşti cu cineva, îl inviţi la cină. Asta i se păru neliniştitor şi absurd: îi cunoşti oare mai bine pe oameni dacă i-ai văzut mâncând? Dacă aşa stăteau lucrurile, nu îndrăznea să-şi închipuie ce părere aveau despre ea la şcoală, cantina fiind în continuare pentru ea un loc de tortură unde vomita la fiecare masă.

Plectrude îşi spuse că dacă va vrea să cunoască pe cineva, o va invita pe acea persoană să se joace împreună. Oare oamenii nu arată cel mai bine cine sunt atunci când se joacă?

Roselyne fu invitată totuşi la cină, de vreme ce acesta era

obiceiul în lumea adulţilor. Totul se petrecu foarte bine. Plectrude aştepta cu nerăbdare să ia sfârşit partea mondenă: ştia că va dormi cu prietena ei, în camera ei, şi această idee i se părea formidabilă.

Iată-le, în sfârşit, în întuneric.

— Ţi-e teamă de întuneric? nădăjdui ea.

— Da, spuse Roselyne.

— Mie nu mi-e teamă.

— În întuneric văd nişte animale monstruoase.

— Şi eu. Dar mie îmi place asta.

— Îţi plac balaurii?

— Da! Şi liliecii.

— Nu ţi-e frică de ei ?

— Nu. Pentru că sunt regina lor.

— De unde ştii că-i aşa?

— Pentru că am hotărât că-i aşa. Lui Roselyne îi plăcu foarte mult această explicaţie.

— Sunt regina tuturor animalelor care pot fi văzute în întuneric: meduzele, crocodilii, şerpii, păianjenii, rechinii, dinozaurii, melcii, caracatiţele.

— Nu te dezgustă?

— Mi se par frumoase.

— Atunci nimic nu te dezgustă?

— Ba da ! Smochinele uscate.

— Smochinele uscate nu sunt dezgustătoare !

— Mănânci smochine uscate?

— Da.

— Nu mai mânca, dacă mă iubeşti.

— De ce?

— Vânzătoarele le mestecă în gură şi apoi le pun în pachet.

— Ce tot spui?

— De ce crezi că sunt atât de strivite şi de urâte?

— E adevărat?

— Îţi jur. Vânzătoarele le mestecă şi apoi le scuipă din gură.

Ce scârbos!

— Vezi? Nimic nu-i mai dezgustător decât smochinele uscate.

Trăiră până la leşin un dezgust comun care le înălţă până într-al nouălea cer. îşi descriseră una celeilalte, îndelung, aspectul respingător al acestui fruct uscat, scoţând strigăte de plăcere.

— Îţi jur că nu voi mai mânca asa ceva niciodată, spuse solemn Roselyne.

— Chiar dacă ai fi torturată?

— Chiar dacă as fi torturată!

— Şi chiar dacă ţi-ar băga cineva în gură, cu forţa, o smochină uscată?

— Îţi jur că o voi vomita! declară copila, cu o voce de tânără mireasă.

În acea noapte, prietenia lor se ridică la rangul de cult misterios.

În clasă, statutul lui Plectrude se schimbase. Ea trecuse de la condiţia de ciumată la statutul de cea mai bună şi mai adulată prietenă. Dacă ar fi fost adorată de vreo proastă, ar fi putut fi declarată în continuare ca fiind indezirabilă. Dar Roselyne era în ochii elevilor o colegă plină de calităţi. Singurul ei defect, care consta în faptul că era nou-venită, era un cusur foarte efemer. Din acel moment, clasa începu să se întrebe dacă nu se înşelase cu privire la Plectrude.

Evident, asemenea discuţii nu au avut niciodată loc. Aceste reflecţii au circulat în inconştientul colectiv al clasei. Impactul lor a fost cu atât mai mare. Desigur, Plectrude continua să rămână codaşa clasei la aritmetică şi la multe alte obiecte. Dar copiii descoperiră că faptul de a fi slab la anumite materii, mai ales când el atingea limita extremă, avea în el ceva vrednic de admiraţie şi eroic. Treptat, înţeleseră farmecul acestei forme de subversiune, învăţătoarea nu părea însă să-l înţeleagă.

Au fost convocaţi din nou părinţii lui Plectrude.

— Cu permisiunea dumneavoastră, îi vom da nişte teste copilului.

Nu era posibil să refuzi. Denis se simţi profund umilit: fiica lui era văzută ca o handicapată. Clemence exultă de bucurie: Plectrude se situa în afară de orice normă. Chiar dacă vor afla că era slabă la minte, pentru ea, Clemence, ăsta va fi semnul că fetiţa face parte dintre cei aleşi.

Copilul fu supus la tot felul de încercări: suite logice, enumerări absconse, figuri geometrice cuprinzând enigme cu totul rare, formule pompos numite algoritmi. Ea răspunse mecanic, cât mai repede cu putinţă, pentru a ascunde pofta de râs care o

cuprinsese.

A fost o întâmplare sau rezultatul faptului că răspunsese fără să mai reflecteze ? Rezultatul pe care l-a obţinut era atât de bun, încât te înspăimânta. Şi astfel, în răstimpul unei ore,

Plectrude trecu de la statutul de proastă la cel de geniu.

— Nu mă mir㠄, comentă mama ei, vexată de uimirea lui Denis.

Această schimbare de terminologie comporta avantaje, după cum observă curând fetiţa. înainte, când n-o scotea la capăt cu un exerciţiu, învăţătoarea o privea supărată şi cei mai răi dintre elevi îşi băteau joc de ea. Acum, când nu rezolva o operaţie simplă, învăţătoarea o contempla de parcă ar fi fost albatrosul lui Baudelaire, pe care inteligenţa-i de gigant îl împiedica să facă un calcul aritmetic simplu, iar colegii ei se ruşinau să găsească, aşa, prosteşte, soluţia problemei.

De altfel, cum era cu adevărat inteligentă, se întrebă de ce nu reuşea să rezolve probleme uşoare, deşi la teste răspunsese corect la exerciţii care o depăşeau. Ea îşi aminti că în timpul acestor examene nu reflectase deloc, şi ajunse la concluzia că lipsa absolută de gândire o putea duce la rezultatul cel mai bun.

Din acel moment, avu grijă să nu se mai gândească deloc când era pusă să rezolve o problemă, ci doar să noteze primele cifre care îi treceau prin cap. Rezultatele ei nu deveniseră mai bune, dar nici mai rele. Hotărî deci să rămână la această metodă care, deşi la fel de ineficace, avea o admirabilă putere de a o defula. Şi astfel deveni cea mai stimată elevă codaşă din Franţa.

Totul ar fi fost perfect dacă nu ar fi existat, la sfârşitul fiecărui an şcolar, acele formalităţi plicticoase menite să-i selecţioneze pe cei care vor avea fericirea să treacă în clasa superioară.

Această perioadă era un coşmar pentru Plectrude, care era cât se poate de conştientă de rolul jucat de hazard în toate aceste peripeţii ale ei. Din fericire, reputaţia de geniu o preceda: când profesorul vedea rezultatele ei proaste la aritmetică, trăgea concluzia că poate copilul avea dreptate în raport cu altă dimensiune a lucrurilor, şi le trecea cu vederea. Sau o întreba pe fetiţă cum a judecat, şi spusele ei îl lăsau uneori uluit, căci nu înţelegea nimic. Ea învăţase să mimeze ceea ce oamenii credeau că este limbajul unei supradotate. De exemplu, după ce dezvoltase o demonstraţie

aberantă, spunea în concluzie, pe tonul cel mai limpede: „Este evident".

Dar pentru profesori şi pentru profesoare nu era deloc evident. Preferau însă să nu se laude cu asta şi îi dădeau acestei eleve un *nihil obstat*.

Geniu sau nu, fetiţa nu avea decât o obsesie: dansul.

Cu cât creştea mai mult, cu atât se minunau şi profesorii mai mult de talentele sale. Dansul ei avea virtuozitate şi graţie, rigoare şi fantezie, frumuseţe şi simţ al tragicului, precizie şi elan.

Dar lucrul cel mai bun era că o simţeai fericită că dansează - miraculos de fericită. O simţeai cum jubilează oferindu-şi trupul imensei energii a dansului. Era ca şi cum sufletul ei nu ar fi aşteptat decât asta de zece mii de ani. Arabescul dansului o elibera de o misterioasă tensiune lăuntrică.

Mai mult, puteai ghici că are simţul spectacolului: prezenţa publicului îi sporea talentul, şi cu cât privirile care erau îndreptate spre ea aveau mai multă acuitate, cu atât mişcarea ei era mai intensă.

Mai exista şi acel miracol al unei siluete zvelte, care părea veşnică. Trupul lui Plectrude era şi rămânea de o subtirime vrednică de un basorelief egiptean. Cvasiimponderabilitatea lui contrazicea legile gravitaţiei.

Pe de altă parte, şi fără să fi vorbit între ei vreodată, profesorii spuneau despre ea acelaşi lucru:

— Are ochi de dansatoare.

Clemence avea uneori impresia că prea multe zâne se aplecaseră peste leagănul copilei: ea se temea că asta va atrage fulgerele divine.

Din fericire, progenitura ei se acomoda fără nici o problemă cu acel miracol. Plectrude nu încălcase domeniile celor două surori ale ei mai mari: Nicole era prima la ştiinţe naturale şi la educaţia fizică, Beatrice avea bosa matematicii şi simţul istoriei. Poate dintr-o diplomaţie instinctivă, fetiţa era nulă la toate aceste materii - chiar şi la gimnastică, materie la care dansul părea că nu o ajută deloc.

Denis avea obiceiul să atribuie fiecăreia dintre fiicele sale o treime din accesul la univers: „Nicole va fi om de ştiinţă şi atletă, de ce nu şi o cosmonaută? Beatrice va fi o intelectuală cu capul plin de numere şi de fapte: va face statistici istorice. Iar Plectrude va fi o artistă foarte carismatică: va fi dansatoare sau lider politic, sau

amândouă laolaltă".

El îşi încheia pronosticul printr-un hohot de râs care-i exprima mândria şi îndoiala. Copiii îl ascultau cu plăcere, căci asemenea cuvinte erau măgulitoare: dar fata cea mai mică se mira oarecum, atât de aceste opoziţii care i se păreau a fi împotriva ştiinţei, cât şi de siguranţa de sine a tatălui.

Deşi nu avea decât zece ani şi nu îşi depăşea vârsta, ea înţelesese totuşi un lucru important: pe acest pământ, oamenii nu dobândeau ceea ce părea că le este datorat.

Pe de altă parte, tot ce i se poate întâmpla mai bun unei fiinţe umane este să aibă zece ani. Şi cu atât mai mult unei micuţe dansatoare aureolate de prestigiul artei sale.

Vârsta de zece ani este momentul cel mai solar al copilăriei. Nici un semn al adolescenţei nu este încă vizibil la orizont: nu-i nimic altceva decât o copilărie ajunsă la maturitatea ei, bogată de o experienţă deja lungă, fără acel sentiment de pierdere care îşi arată agresivitatea încă din primele momente ale pubertăţii. La zece ani nu eşti neapărat fericit, dar eşti cu siguranţă viu, mai viu decât oricine altul.

La zece ani, Plectrude era un nucleu de viaţă intensă. Se găsea la apogeul domniei sale. Domnea asupra şcolii de dans, a cărei stea de necontestat era, indiferent de vârsta celorlalte micuţe balerine. Domnea totodată la şcoală peste clasa a cincea, care era pe punctul să devină o clasă în care cei mai slabi elevi puteau oricând fi consideraţi ca fiind cei mai buni, în asemenea măsură eleva cea mai nulă la matematică, ştiinţe naturale, istorie, geografie, gimnastică etc. era socotită un geniu.

Domnea peste inima mamei sale, care simţea pentru ea o nesfârşită şi pătimaşă iubire. Domnea peste Roselyne, care o iubea la fel de mult pe cât o admira.

Plectrude nu triumfa zdrobindu-i pe ceilalţi. Statutul ei extraordinar nu o transforma într-una dintre acele mici înfumurate care se cred deasupra legilor prieteniei. Ea îi era foarte devotată lui Roselyne şi o admira la fel de mult pe cât o admira şi aceasta pe ea.

O preştiinţă obscură o avertizase că îşi putea oricând pierde tronul. Această spaimă era cu atât mai verosimilă, cu cât ea îşi amintea foarte bine de peri-, oada când întreaga clasă râdea de ea.

Roselyne şi Plectrude se căsătoriseră de mai multe ori, cel

mai des una cu cealaltă, dar nu neapărat. Li se putea întâmpla şi să se mărite cu vreun băiat din clasa lor care, în fabuloasele lor ceremonii, era reprezentat prin propria lui ectoplasmă, uneori sub forma unei sperietori cu chipul ei, alteori sub forma lui Roselyne sau a lui Plectrude deghizată în bărbat – un joben era de ajuns pentru a se realiza această schimbare de sex.

Într-adevăr, identitatea soţului nu avea prea mare importanţă. De vreme ce individul real sau imaginar nu era pradă unor vicii redhibitorii (brăţară, voce subţiratică sau obiceiul de a-şi începe frazele prin: „De fapt..."), el era acceptabil. Scopul jocului era acela de a crea un dans nupţial, un fel de come-die-balet demnă de Lulli, cu cântece improvizate care porneau de la cuvintele cele mai tragice.

Era inevitabil ca, după o mult prea scurtă nuntă, soţul să se transforme în pasăre sau în broască, şi soţia să se pomenească închisă într-un turn înalt, nu se ştie pentru ce vină şi pentru câtă vreme.

— De ce totul se termină mereu rău? întrebă într-o zi Roselyne.

— Pentru că e mult mai frumos aşa, o asigură Plectrude.

În acea iarnă, dansatoarea inventă un joc, sublim prin eroismul lui: trebuia să se lase acoperită de zăpadă, fără să se mişte, fără să opună nici cea mai mică rezistenţă.

— Să faci un om de zăpadă e prea uşor, hotărâse ea. Trebuie să devii un om de zăpadă, rămânând în picioare, sub fulgii de zăpadă, sau o statuie de zăpadă, culcată într-o grădină.

Roselyne o privi cu o admiraţie sceptică.

— Tu vei fi omul de zăpadă, iar eu, statuia culcată, continuă Plectrude.

Prietena ei nu îndrăzni să-şi exprime reticenţele. Şi astfel se pomeniră amândouă sub zăpadă, una culcată direct pe pământ, cealaltă, în picioare. Roselyne găsi curând că jocul nu-i prea nostim: îi era frig la picioare, simţea nevoia să se mişte, nu să se transforme într-un monument viu, mai mult, se plictisea, căci, precum nişte adevărate statui, ele trebuiau să tacă.

Statuia culcată exulta de plăcere. Rămăsese cu ochii deschişi, asemenea morţilor înainte de a li se închide ochii. Culcându-se pe pământ, îşi abandonase trupul, desolidarizându-se de senzaţia glacială şi de frica fizică de a muri. Nu mai era decât un chip supus forţelor cerului.

Feminitatea ei de copil de zece ani nu mai era prezentă, şi asta nu pentru că ar fi fost stânjenitoare: statuia nu păstrase din ea însăşi decât un minimum, ca să opună o cât mai mică rezistenţă în faţa revărsării livide.

Ochii ei larg deschişi priveau cel mai fascinant spectacol: moartea albă, făcută cioburi, pe care universul i-o trimitea ca pe un puzzle, ca pe tot atâtea bucăţi desprinse dintr-un mister imens.

Uneori, îşi cerceta cu privirea trupul, care fu acoperit înaintea feţei, pentru că îmbrăcămintea izola căldura care emana din el. Apoi ochii ei priveau din nou spre nori, treptat, obrajii îşi pierdeau din căldură şi curând linţoliul îşi putu depune peste ei primul văl, iar statuia nu mai surâse, pentru a nu-i altera eleganţa.

Un miliard de fulgi de zăpadă, mai târziu: silueta subţire a statuii era aproape invizibilă, un mic accident în amalgamul alb al grădinii.

Singurul mod de a trişa: îşi mişcase din când în când pleoapele, adeseori fără voie. Astfel, ochii ei putuseră privi tot timpul spre cer şi puteau încă să vadă lenta şi mortala cădere.

Aerul trecea prin stratul îngheţat, neîngăduind ca statuia să se asfixieze. Ea trăia o impresie formidabilă, supraomenească, impresia unei lupte împotriva a ceva necunoscut, împotriva unui înger de neidentificat – zăpada sau ea însăşi? – , dar şi o stare de seninătate deplină, într-atât de profundă îi era acceptarea.

În schimb, nu tot aşa se întâmpla cu omul de zăpadă. Indisciplinat şi prea puţin convins de pertinenţa acestei experienţe, el nu era în stare să rămână nemişcat. De altfel, poziţia lui verticală favoriza mai puţin acoperirea cu zăpadă şi încă şi mai puţin supunerea.

Roselyne privea spre statuia culcată, întrebându-se ce trebuie să facă. Cunoştea caracterul radical al prietenei sale şi ştia că îi va interzice să o salveze.

I se interzisese să vorbească, dar totuşi se hotărî să o facă:

— Plectrude, mă auzi?

Nu-i răspunse nimeni.

Asta putea să însemne că, furioasă că omul de zăpadă nu se supusese ordinelor, ea se hotărâse să-l pedepsească prin tăcere. O asemenea atitudine îi stătea în fire.

Dar asta putea să însemne şi cu totul altceva.

În capul lui Roselyne se dezlănţuise o furtună.

Stratul de zăpadă de pe chipul statuii culcate se făcuse atât de gros încât, chiar clipind din pleoape, ea nu-l mai putea înlătura. Orificiile care până atunci rămăseseră libere în jurul ochilor se închiseră.

Mai întâi, lumina zilei mai izbuti să treacă prin văl, şi statuia avu viziunea sublimă a unui dom din cristale aflat la câţiva milimetri de pupilele ei: era frumos ca o comoară de nestemate translucide.

Curând, linţoliul deveni opac. Candidatul la moarte se regăsi în întuneric. Fascinaţia tenebrelor era mare: era de necrezut să descoperi că sub atâta alb domnea o asemenea obscuritate.

Treptat, amalgamul deveni mai dens.

Statuia îşi dădu seama că aerul nu mai ajungea până la ea. Vru să se ridice ca să se elibereze de acel căluş, dar stratul de zăpadă îngheţase, formând un iglu cu măsurile exacte ale corpului său, şi înţelese că era prizonieră a viitorului ei sicriu.

Fiinţa vie avu atunci o purtare de fiinţă vie: strigă din răsputeri.

Urletele ei fură amortizate de centimetri de zăpadă: din mica ridicătură nu se auzi decât un scâncet slab.

Roselyne îl auzi în cele din urmă şi se aruncă asupra prietenei sale, pe care, săpând cu mâinile, o smulse din mormântul de zăpadă. Chipul, albastru, apăru, de o frumuseţe spectrală.

Supravieţuitoarea strigă, ca într-un delir:

— Era magnific!

— De ce nu te ridicai ? Era cât pe ce să mori!

— Pentru că eram închisă acolo. Zăpada îngheţase.

— Nu, nu îngheţase. Am putut s-o dau la o parte cu mâna!

— Chiar? înseamnă că frigul mă slăbise atât de mult, încât nu mă mai puteam mişca.

Ea spuse asta cu o asemenea dezinvoltură, încât Roselyne, perplexă, se întrebă dacă nu simula. Dar nu, se învineţise cu adevărat. Totuşi, nu te poţi preface că mori.

Plectrude se ridică în picioare şi privi cerul cu imensă recunoştinţă.

— Mi s-a întâmplat un lucru formidabil !

— Eşti de-a dreptul nebună. Nu ştiu dacă-ti dai seama că fără mine n-ai mai fi vie.

— Ba da. Şi îţi mulţumesc, mi-ai salvat viaţa. E şi mai

frumos aşa.

— Ce vezi frumos în asta?

— Totul e frumos!

Exaltata copilă se întoarse acasă, alegându-se doar cu o răceală zdravănă.

Prietena ei socoti că scăpase uşor. Admiraţia sa pentru dansatoare nu o împiedica să vadă că aceasta o cam lua razna: îşi punea mereu în scenă existenţa, se proiecta în situaţii grandioase, organiza sublime pericole acolo unde domnea calmul, pericole din care se salva ca prin miracol.

Roselyne nu putu scăpa niciodată de bănuiala că Plectrude rămăsese în mod voit închisă sub linţoliul de gheaţă: cunoştea gusturile prietenei sale şi ştia că aceasta ar fi găsit povestea mult mai puţin frumoasă dacă ar fi ieşit singură de sub zăpadă. Pentru a se conforma concepţiilor ei estetice, preferase să aştepte să fie salvată. Şi Roselyne se întreba dacă Plectrude nu ar fi fost capabilă să se lase să moară mai curând decât să treacă peste legile eroice ale personajului pe care-l întruchipa. Desigur, nu a avut niciodată confirmarea bănuielilor sale. încerca uneori să-şi dovedească contrariul: „Totuşi, m-a chemat în ajutor. Dacă ar fi fost cu adevărat nebună, n-ar fi strigat după ajutor".

Dar se petreceau şi alte fapte care o intrigau. Când aşteptau autobuzul împreună, Plectrude avea tendinţa să rămână în mijlocul străzii chiar şi când treceau maşini. Atunci Roselyne o trăgea cu un gest autoritar pe trotuar. In clipa aceea, pe chipul dansatoarei apărea o neobişnuită, o tulbure expresie de plăcere.

Prietena ei nu ştia ce să creadă despre toate aceste lucruri. Şi asta o cam enerva.

într-o zi, hotărî să nu mai intervină, ca să vadă ce se va întâmpla. Şi văzu.

Un camion se îndrepta în viteză direct spre Plectrude, care rămânea în mijlocul drumului. Era cu neputinţă ca ea să nu fi văzut camionul. Şi cu toate astea rămânea nemişcată.

Roselyne îşi dădu seama că prietena ei o privea drept în ochi. Totuşi, ea îşi repeta în gând următoarele cuvinte: „O las să se descurce singură, o las să se descurce singură".

Camionul se apropia în mod primejdios.

— Atenţie! urlă Roselyne.

Dansatoarea rămase nemişcată, cu ochii pironiţi în ochii prietenei sale.

În ultima secundă, Roselyne o trase din mijlocul străzii, apucând-o cu furie.

Gura lui Plectrude se deforma de o nespusă plăcere.

— M-ai salvat, spuse ea în extaz, suspinând adânc.

— Eşti complet nebună, se înfurie Roselyne. Camionul ne-ar fi putut lovi pe amândouă. Ai fi vrut să mor din cauza ta?

— Nu, spuse copila uimită, cu o expresie care arăta că nu se gândise la această eventualitate.

— Atunci să nu mai faci asta niciodată !

Şi Plectrude se supuse.

Plectrude revăzu de nenumărate ori în minte scena când se întinsese la pământ şi se lăsase acoperită de zăpadă.

Versiunea ei era foarte diferită de cea a lui Roselyne.

Era într-atât de mult dansatoare, încât trăia până şi cele mai mărunte scene din viaţa ei ca pe un balet. Aici simţul tragicului era la el acasă: ceea ce era grotesc în viaţa de toate zilele, nu era grotesc în operă, şi cu atât mai puţin în dans.

„În grădină m-am dăruit zăpezii, m-am culcat sub ea şi ea a ridicat în jurul meu o catedrală, am văzut-o cum construieşte încet-încet zidurile, apoi bolţile, eu eram o statuie funerară, culcată, întreaga catedrală exista doar pentru mine, apoi porţile s-au închis, era mai întâi albă şi blândă, apoi neagră şi violentă, începea să pună stăpânire pe mine, dar în ultima secundă îngerul meu păzitor a venit şi m-a salvat."

Cel mai bine era să fii salvat în ultima secundă: era mult mai frumos aşa. O salvare care dacă nu s-ar fi produs în ultima clipă ar fi fost de prost gust.

Roselyne nu ştia că ea joacă rolul de înger păzitor.

Plectrude împlini doisprezece ani. Era prima oară când simţea o uşoară strângere de inimă la o aniversare a ei. Până atunci, faptul că are cu un an mai mult i se păruse ceva bun: era un motiv de mândrie, un pas eroic spre un viitor neîndoielnic frumos. Doisprezece ani erau ca o limită : era ultima ei aniversare inocentă.

Ea refuza să se gândească la ziua când va împlini treisprezece ani. Cuvântul acesta suna oribil. O lume de adolescenţi o atrăgea foarte puţin. Vârsta de treisprezece ani însemna probabil

multă sfâşiere, multă suferinţă, acnee, prima menstruaţie, necesitatea de a purta sutien şi alte atrocităţi de acelaşi fel.

Doisprezece ani: era ultima aniversare când se putea simţi la adăpost de calamităţile adolescenţei. îşi mângâie cu mare plăcere pieptul plat ca o scândură. Dansatoarea se cuibări în braţele mamei sale. Aceasta o răsfaţă, o mângâie, îi spuse cuvinte de dragoste, o fricţionă - o copleşi cu minunatele dovezi de iubire pe care cele mai bune dintre mame le dăruiesc fiicelor lor.

Lui Plectrude îi plăcea la nebunie să fie răsfăţată astfel: nici o iubire, îşi spunea ea, nu-i va plăcea atât de mult ca aceea pe care i-o arăta mama ei. Nu visa să se vadă în braţele unui băiat. A fi în braţele lui Clemence însemna pentru ea absolutul.

Dar oare mama ei o va iubi la fel de mult când va fi o adolescentă plină de coşuri ? Acest gând o umplu de groază. Nu îndrăzni să-i pună această întrebare.

Din acel moment, Plectrude începu să-şi cultive copilăria. Era ca un proprietar de pământuri care, timp de mulţi ani, ar fi dispus de un domeniu uriaş şi care, în urma unei catastrofe, nu ar mai fi posedat decât un petic de pământ. Acceptându-şi soarta cu mult curaj, ea îşi îngrijea bucăţica de pământ cu nespusă iubire, ocupându-se cu mare atenţie de puţinele flori ale copilăriei pe care le mai putea încă uda.

Îşi împletea părul în codiţe, se îmbrăca numai în salopete, se plimba strângând în braţe un ursuleţ de pluş, se aşeza pe pământ ca să-şi lege şireturile de la Kickers.

Nu-i era greu să se poarte ca o fetiţă: toată fiinţa ei se lăsa în voia pornirilor care-i plăceau cel mai mult, conştientă că nu o va mai putea face în anul următor.

Asemenea atitudini radicale pot să pară bizare. Dar nu sunt, când e vorba de copii şi de cei care abia au intrat în adolescenţă, care-i observă atent pe aceia dintre ai lor care sunt în avans sau în întârziere, cu o admiraţie la fel de paradoxală pe cât le este dispreţul. Cei care exagerează fie prin faptul că sunt în avans, fie prin faptul că sunt în întârziere îşi atrag oprobriul, sancţiunea celorlalţi, devin ridicoli în ochii lor sau, lucru mai rar, capătă o reputaţie eroică.

Întrebaţi-o pe orice fată din clasa a şaptea, sau a opta, care dintre colegele ei poartă sutien: veţi fi uimiţi de precizia cu care vă va răspunde.

În clasa lui Plectrude – acum e vorba de clasa a şaptea – , au fost câteva eleve care au râs de coditele ei, dar erau chiar fetele care purtau sutien, ceea ce le aducea mai mult batjocura decât lauda celorlalţi: am putea deci presupune că glumele lor răutăcioase compensau gelozia pe care le-o stârnea pieptul plat al dansatoarei.

Atitudinea băieţilor faţă de pionierele sutienului era ambiguă: trăgeau cu ochiul la ele, vorbind totodată despre ele cu dispreţ. Este, de altfel, un obicei pe care sexul masculin îl păstrează toată viaţa: el calomniază în gura mare tot ceea ce îi bântuie obsesiile masturbatorii.

Primele manifestări ale sexualităţii apărură la orizontul clasei a şaptea, inspirându-i lui Plectrude nevoia de a se înrăma cu o şi mai mare inocenţă. Ar fi fost incapabilă să-şi definească teama în cuvinte: ştia doar că unele dintre colegele ei se simţeau pregătite pentru a face acele „lucruri bizare", şi că ea nu se simţea. în mod inconştient, se străduia să le spună asta celorlalţi, arătându-se cât mai copilăroasă.

În luna noiembrie, li se anunţă venirea unui nou elev.

Lui Plectrude îi plăceau noii elevi. Oare Roselyne ar fi devenit cea mai bună prietenă a ei dacă nu ar fi fost o elevă nouă, în urmă cu cinci ani? Micuţa dansatoare avea întotdeauna afinităţi cu aceşti necunoscuţi mai mult sau mai puţin înspăimântaţi.

Atitudinea, conştientă sau nu, a celor mai mulţi dintre copii consta în a se arăta nemiloşi faţă de noul elev sau de noua elevă: cea mai mică „diferenţă" (îşi curăţa portocala cu un cuţit sau spunea „ei, drăcie!", în locul clasicului „fir-ar al dracului!") stârnea râsete.

Plectrude, dimpotrivă, se minuna de aceste comportamente stranii: ele îi inspirau entuziasmul pe care îl are un etnolog în faţa moravurilor vreunei populaţii exotice. „Modul acesta de a curăţa cu un cuţit e frumos, e uimitor!" sau: „Ei, drăcie! e o expresie atât de neaşteptată!" Ea venea în întâmpinarea noilor elevi cu ospitaliera generozitate a unei tahitiene care primeşte nişte marinari europeni şi le oferă un surâs ca pe un colier de flori viu colorate.

Noul elev era înduioşător până la lacrimi când avea îndrăzneala de a veni în mijlocul anului şcolar, în loc să se alipească turmei încă din luna septembrie.

Era cazul acestuia, şi mica dansatoare avea deja faţă de el cele mai bune intenţii, chiar înainte de a-l fi văzut. Dar când băiatul

intră în clasă, chipul lui Plectrude încremeni, exprimând un amestec de oroare şi de admiraţie.

Se numea Mathieu Saladin. I se găsi un loc în fundul sălii, lângă calorifer.

Plectrude nu mai ascultă nici un cuvânt din ce spunea profesorul. Ea simţea ceva cu totul extraordinar. O durea în piept şi asta îi plăcea la nebunie. Vru de nenumărate ori să se întoarcă şi să se uite la băiat. în general, când o interesau, nu se sfia să-i privească pe oameni până la impoliteţe. Dar în cazul acesta nu putea să privească.

În cele din urmă, veni şi recreaţia. În timpuri obişnuite, micuţa dansatoare ar fi ieşit în întâmpinarea elevului nou-sosit cu un surâs luminos pe chip, pentru a-l face să se simtă ca la el acasă. De data asta ea rămânea nemişcată.

În schimb, ceilalţi erau la fel de duşmănoşi ca de obicei:

— Băiatul ăsta o fi făcut războiul din Vietnam!

— O să-i spunem: băiatul cu cicatricea !

Plectrude simţea cum o cuprinde mânia. Abia se stăpâni să nu urle:

— Tăceţi odată! E o cicatrice splendidă! Nu am văzut niciodată un băiat atât de minunat.

Gura lui Mathieu Saladin era crăpată în două de o lungă plagă perpendiculară, cusută bine, dar teribil de vizibilă. Era mult prea mare ca să te ducă cu gândul la semnul care le rămâne celor care s-au operat pentru ceea ce se numeşte „buză de iepure".

Dansatoarea nu mai avu nici o îndoială: era o cicatrice rămasă după o luptă cu sabia. Numele de familie al băiatului îi evoca poveştile din *O mie şi una de nopţi*, şi în privinţa asta nu se înşela, căci era un nume persan străvechi. Din acel moment, era de la sine înţeles că băiatul avea o spadă cu vârful încovoiat. Se slujise de ea ciopârţind vreun cruciat infam venit să revendice mormântul lui Hristos. înainte de a muşca ţărâna, cavalerul creştin, cu un gest răzbunător de o meschinărie revoltătoare (căci Mathieu Saladin se mulţumise să-l taie în bucăţi, ceea ce, date fiind vremurile, era un lucru cât se poate de normal), îi repezise spada de-a curmezişul gurii, înscriindu-i pentru totdeauna acea luptă pe chip.

Nou-venitul avea trăsături regulate, clasice, amabile şi totodată impasibile.

Astfel, cicatricea era şi mai bine pusă în valoare. Plectrude,

mută, era uluită de ceea ce simţea.

— Nu-l întâmpini pe noul elev, cum faci de obicei? o întrebă Roselyne.

Dansatoarea se gândi că tăcerea ei risca să le atragă atenţia celorlalţi. Ea îşi făcu curaj, respiră adânc şi merse către băiat cu un surâs crispat. Chiar atunci se afla lângă un băietan imund, pe numele său Didier, un repetent, care încerca să intre în vorbă cu Mathieu Saladin, ca să se poată lăuda că printre prietenii lui este şi un băiat cu o cicatrice mare pe obraz.

— Bună ziua, Mathieu, se bâlbâi ea. Mă numesc Plectrude.

— Bună ziua, spuse el, sobru şi politicos.

De obicei, ea adăuga o formulă oarecare, amabilă, de genul: „Fii binevenit printre noi" sau: „Sper că te vei distra bine împreună cu noi". Dar de data asta nu putu să spună nimic. Făcu aşadar stânga-mprejur şi se întoarse la locul ei.

— Prenumele e ciudat, dar fata e foarte frumoasă, comentă Mathieu Saladin.

— Ştiu şi eu? murmură Didier, făcând pe blazatul. Dacă vrei o ţipă, nu te încurca cu o puştoaică. Uită-te mai bine la Muriel: eu îi spun Sâni Mari.

— Bine zis, constată noul elev.

— Vrei să i te prezint?

Şi chiar înainte ca acesta să-i răspundă, îl luă pe băiat de umăr şi îl conduse în faţa creaturii cu sâni opulenţi. Dansatoarea nu auzi ce îşi spun. Dar simţi în gură un gust amar.

În noaptea care urmă acestei prime întâlniri, Plectrude îşi spuse:

„Este făcut pentru mine. Este al meu. El nu ştie, dar îmi aparţine. Îmi făgăduiesc să-l am: Mathieu Saladin e făcut pentru mine. îl voi avea, peste o lună sau peste douăzeci de ani. Jur". Ea îşi repetă aceste cuvinte ore la rând, ca pe o formulă incantatorie, cu o siguranţă pe care nu o va mai regăsi multă vreme.

Încă de a doua zi, în clasă, ea trebui să recunoască un lucru evident: noul elev nu se uita deloc la ea. Fata îşi aţintea asupra lui ochii superbi, fără ca el să-i remarce.

„Dacă nu ar fi rănit, ar fi pur şi simplu frumos. Cu cicatricea pe care o are este magnific", îşi spunea ea întruna.

Fără să ştie, obsesia pentru acel semn de luptă era plină de

semnificaţii. Plectrude credea că este cu adevărat fata lui Clemence şi a lui Denis şi nu cunoştea nimic din împrejurările în care se născuse. Ignora extraordinara violenţă cu care îi fusese salutată venirea printre cei vii.

Totuşi, exista probabil o zonă, în întunericul ei lăuntric, care se impregnase de acel climat criminal şi sângeros, căci, contemplând cicatricea băiatului, ea simţea ceva adânc precum un rău ancestral.

Avea totuşi o consolare: băiatul nu arăta, e drept, nici un fel de interes pentru ea, dar manifesta la fel de puţin interes şi faţă de ceilalţi. Mathieu Saladin era mereu la fel de calm, trăsăturile sale erau aproape încremenite, faţa lui nu exprima nimic altceva decât o politeţe neutră, destinată tuturor. Era înalt, foarte subţire şi foarte fragil. Ochii lui aveau privirea înţeleaptă a celor care au suferit.

Când i se punea o întrebare, el rămânea puţin dus pe gânduri, şi apoi dădea, totdeauna, un răspuns inteligent. Plectrude nu mai întâlnise un asemenea băiat, toţi ceilalţi fiind pentru ea nişte proşti.

El nu era nici foarte bun la vreo materie, nici slab în mod spectaculos. Atingea în fiecare domeniu nivelul corect care îi permitea să nu se facă remarcat.

Micuţa dansatoare, care de-a lungul anilor avusese numai rezultate proaste, îl admira pentru asta. Şi încă era bine că izbutise să câştige simpatia şi o anumită preţuire din partea colegilor: altfel, ar fi suportat şi mai greu reacţiile stârnite de răspunsurile ei.

— De ce-ţi place să faci pe măscăriciul clasei? o întrebau unii profesori, înspăimântaţi de ceea ce spunea ea.

Ar fi vrut să le spună că nu o făcea expres. Dar avea sentimentul că asta i-ar agrava cazul. Râsetele întregii clase pledau pentru o atitudine premeditată din partea ei.

Profesorii credeau că este mândră de reacţiile clasei şi că voia să le provoace. Or, era tocmai contrariul. Când prostiile pe care le spunea declanşau ilaritatea generală, ea ar fi vrut să intre în pământ de ruşine.

Un exemplu dintre sute altele: tema cursului fiind oraşul Paris şi monumentele sale istorice, lui Plectrude i se puse o întrebare despre Luvru. Răspunsul aşteptat era Caruselul de la Luvru; micuţa elevă răspunse:

— Arcul de Triumf al lui Cadet Rousselle.

Clasa aplaudă această nouă prostie cu entuziasmul unui

public care îşi salută comicul.

Plectrude era descumpănită. Căută cu privirea chipul lui Mathieu Saladin: îl văzu cum râde cu poftă, şi cu un fel de duioşie. Ea suspină, simţind un fel de uşurare înciudată: uşurare, căci ar fi putut fi mai rău; ciudă, căci ea sperase să-i provoace o cu totul altă reacţie.

„Dacă m-ar putea vedea dansând!" îşi spunea ea.

Dar, vai!, cum să-i vorbească despre asta? Doar n-o să se ducă la el să-i spună aşa, dintr-o dată, că era steaua generaţiei ei.

Şi, culme a ghinionului, noul elev nu vorbea decât cu Didier. Şi această puşlama nu-i va vorbi niciodată despre asta, căci puţin îi păsa de Plectrude şi de talentul ei pentru balet. El nu vorbea decât despre reviste pornografice, despre fotbal, ţigări şi bere. Mândru că e mai mare cu un an, el făcea pe adultul, pretindea că se rade, lucru greu de crezut, şi se lăuda cu succesele lui la fetele din clasele mai mari.

Te puteai întreba ce-o fi găsind Mathieu Saladin la un idiot ca Didier, de-i acceptă compania. De fapt, era limpede că nu găsea nimic, dar îl accepta în preajmă pentru că Didier voia să se afişeze cu el. Mathieu Saladin se sinchisea prea puţin de prezenţa acelui elev repetent, care nu-l stânjenea deloc.

Într-o zi, făcându-şi cu mare efort curaj, se duse în timpul recreaţiei la eroul ei, ca să-i vorbească. Se auzi pe sine cum îl întreabă ce cântăreţ e preferatul lui.

El îi răspunse cu amabilitate că nici un cântăreţ nu-i plăcea foarte mult şi că, din acest motiv, îşi făcuse o formaţie rock, împreună cu câţiva prieteni.

— Ne întâlnim în garajul părinţilor mei şi compunem noi înşine muzica pe care am vrea să o auzim.

Plectrude aproape leşină de admiraţie. Era prea îndrăgostită pentru a avea prezenţă de spirit şi deci nu spuse ceea ce ar fi vrut să spună:

— Mi-ar plăcea foarte mult să vă aud cântând, pe tine şi grupul tău.

Ea nu scoase însă nici un cuvânt. Mathieu Saladin trase concluzia că muzica făcută de el nu o interesa; şi nu o invită în garajul său. Dacă ar fi făcut-o, ea nu ar mai fi pierdut şapte ani din viaţă. Cauzele mici au efecte mari.

— Şi care-i muzica ta preferată? O întrebă băiatul.

Dezastru! Ea era încă la vârsta când copiii ascultă muzica pe care o ascultă părinţii lor. Denis şi Clemence adorau muzica franceză, pe Barbara, pe Leo Ferre, Jacques Brel, Serge Reggiani, Charles Trenet: dacă ar fi rostit unul dintre aceste nume ar fi dat un răspuns excelent şi demn de tot respectul.

Dar lui Plectrude îi fu ruşine: „La doisprezece ani nu ai încă propriile tale gusturi! Nu-i răspunde asta: va înţelege că e muzica pe care o preferă părinţii tăi".

Vai! ea nu avea nici cea mai mică idee despre cine erau cei mai buni cântăreţi de la sfârşitul anilor '70. Ea nu cunoştea decât un singur nume, pe care îl spuse:

— Dave.

Reacţia lui Mathieu Saladin nu fu cu adevărat răutăcioasă: izbucni în râs. „Fata asta are haz!" îşi spuse el.

Ea ar fi putut să profite de veselia lui. Din nefericire, Plectrude o trăi ca pe o umilinţă. Ii întoarse spatele şi plecă. „Nu-i voi mai vorbi niciodată", îşi spuse ea.

Pentru Plectrude începu o perioadă de decadenţă. Rezultatele ei şcolare deveniră din rele, execrabile. Reputaţia ei de geniu, care până atunci tulburase sufletele profesorilor, nu mai era de ajuns.

Plectrude contribuia din plin la toate astea: părea că optase pentru sinuciderea şcolară. într-o stare parcă de plăcută beţie, se zdrobea de limitele nulităţii şi le făcea cioburi.

Când le dădea profesorilor răspunsuri cu totul greşite, nu o făcea în mod expres: singura ei alegere consta în faptul că hotărâse să nu se mai controleze. De acum înainte, va spune tot ce-i trece prin minte mai întâi, tot ceea ce îi va dicta înclinaţia ei de elevă leneşă, nici mai mult şi nici mai puţin. Scopul ei nu era să atragă atenţia (chiar dacă, sincer vorbind, asta nu-i displăcea), ci să fie refuzată, trimisă în altă parte, expulzată ca un corp străin, căci asta si era.

Restul clasei o asculta cu admiraţie proferând monstruozităţi geografice („Nilul izvorăşte din Mediterana şi nu se varsă nicăieri"), geometrice („unghiul drept fierbe la nouăzeci de grade"), gramaticale („participiul trecut se acordă cu femeile, excepţie făcând cazul când este un bărbat în grup"), istorice („Ludovic al XlV-lea a devenit protestant când s-a căsătorit cu Edith de Nantes") şi biologice („pisica are ochii nubili şi ghearele nictalope").

Admiraţia clasei era, de altfel, împărtăşită de fetiţa însăşi. într-adevăr, cu o uimire extatică, ea se auzea pe sine spunând asemenea enormităţi: era uluită văzând câte perle suprarealiste poate da la iveală şi lua cunoştinţă de infinitul care era în ea.

Cât despre ceilalţi elevi, ei erau convinşi că atitudinea lui Plectrude era pură provocare. De fiecare dată când profesorul o întreba, ei îşi ţineau respiraţia, apoi se minunau de aplombul firesc cu care ea îşi emitea năzdrăvăniile. Credeau că scopul ei era acela de a-şi bate joc de instituţia şcolară şi îi admirau foarte mult curajul.

Reputaţia ei depăşi limitele clasei, în recreaţie, toată şcoala venea să afle de la elevii dintr-a şaptea „ultima găselniţă a lui Plectrude". Isprăvile ei erau povestite ca şi cum ar fi fost nişte legendare fapte de arme.

Concluzia era mereu aceeaşi:

— Le-o zice ! E grozavă!

— Ai cam întrecut măsura, nu crezi? se mânie tatăl ei, văzându-i carnetul de note.

— Nu vreau să mă mai duc la şcoală, tată. Nu-i ce-mi trebuie mie.

— Ba ai să te duci!

— Vreau să devin balerină în baletul Operei din Paris.

Clemence ciuli urechile:

— Are dreptate! spuse ea.

— O mai şi aperi!

— Bineînţeles ! Plectrude a noastră e un geniu al dansului! La vârsta ei, trebuie să i se consacre cu totul! De ce ar continua să-şi mai piardă timpul cu acordul participiului trecut?

În aceeaşi zi, Clemence telefona la şcoala micuţelor balerine.

Şcoala de dans pe care o urma deja fetita se arătă entuziasmată:

— Speram că veţi lua o astfel de hotărâre! E făcută pentru asta !

I se dădură scrisori de recomandare în care se vorbea despre ea ca despre o viitoare Pavlova.

Fu convocată la Operă ca să dea examen. Clemence urlă când primi acea scrisoare de convocare, care nu însemna totuşi nimic.

În ziua fixată, Plectrude şi mama ei luară RER-ul. Inima lui

Clemence bătea încă şi mai puternic decât cea a micuţei când ajunseră la şcoala de balerine.

După două săptămâni, Plectrude primi o scrisoare prin care era anunţată că a fost admisă. A fost cea mai frumoasă zi din viaţa mamei sale.

În septembrie, începea şcoala de pe lângă Operă, unde urma să fie internă. Fetita trăia un vis. în fata ei se deschidea un mare destin.

Era în luna aprilie. Denis insistă ca ea să-şi încheie anul şcolar:

— În felul ăsta vei putea spune că te-ai oprit în clasa a opta.

Plectrude găsi că această explicaţie ar fi derizorie. Totuşi, pentru că îşi iubea tatăl, se strădui cât de cât si obţinu, la limită, notele de care avea nevoie ca să treacă clasa. Acum, toată lumea o adora.

Întregul colegiu ştia de ce pleacă şi se mândrea cu asta. Chiar acei profesori cărora Plectrude le făcuse viata un coşmar declarau că „simţiseră" totdeauna geniul acestei copile.

Pedagogii îi lăudau graţia, doamnele de la cantină îi ridicau în slăvi lipsa de poftă de mâncare, profesorul de educaţie fizică (materie la care dansatoarea era nulă) evoca supleţea şi fineţea muşchilor lui Plectrude; ba chiar se ajunse până acolo încât unii elevi care o uraseră tot timpul, chiar începând cu cursul pregătitor, se mândreau acum spunând că sunt prieteni cu ea.

Dar, vai!, singurul din clasă pe care copila ar fi vrut să-l impresioneze nu manifestă decât o admiraţie politicoasă. Dacă l-ar fi cunoscut mai bine pe Mathieu Saladin, ar fi ştiut de ce chipul lui era atât de impasibil.

De fapt, el îşi spunea: „Ei drăcie! şi eu care credeam că am la dispoziţie cinci ani ca să-mi ating scopul! Iar ea va deveni o stea! Nu o voi mai revedea niciodată, asta-i sigur. Dacă mi-ar fi măcar prietenă, ca să am un pretext să o întâlnesc în viitor. Dar nu m-am împrietenit cu ea şi n-am de gând să mă port ca toţi mitocanii ăştia care se prefac că o adoră de când ştiu ce viitor o aşteaptă".

În ultima zi de şcoală, Mathieu Saladin îşi luă rămas-bun de la ea cu multă răceală.

„Bine că plec din acest colegiu, suspină dansatoarea. Nu-l voi mai vedea şi mă voi gândi mai puţin la el. Văd că nu-i pasă deloc

că plec!"

În vara aceea nu mai plecară în vacanţă: şcoala de balet la care intrase Plectrude costa mult. Telefonul suna întruna: era ba un vecin, ba un unchi, ba un coleg sau un prieten. Toţi voiau să vină să vadă fenomenul.

— Şi pe deasupra mai e şi frumoasă ! exclamau, văzând-o.

Plectrude era nerăbdătoare să intre la internatul şcolii de balet, spre a scăpa de şirul neîntrerupt de vizite ale tuturor acestor curioşi.

Ca să mai uite de plictiseală, se gândea la iubirea ei nefericită. Urca în vârful cireşului ei, îi îmbrăţişa trunchiul şi închidea ochii. începea apoi să-şi spună poveşti şi cireşul devenea Mathieu Saladin.

Pe urmă deschidea ochii şi îşi dădea seama că se poartă ca o proastă. Atunci o cuprindea mânia: „Ce tâmpenie să ai doisprezece ani şi jumătate şi să le placi tuturor, numai lui Mathieu Saladin să nu-i placi!"

Noaptea, în pat, îşi povestea lucruri mult mai teribile: Mathieu şi cu ea erau închişi într-un butoi care era aruncat în apele cascadei Niagara. Butoiul se făcea ţăndări lovindu-se de stânci şi, pe rând, ea sau el erau răniţi sau aproape morţi şi trebuiau salvaţi.

Amândouă versiunile aveau partea lor bună. Când ea era cea care trebuia salvată, îi plăcea la nebunie ca el să se cufunde până în adâncul vâltorii, să o ia în braţe spre a o scoate la mal şi, odată ajunşi acolo, să-i facă respiraţie artificială; când el era cel rănit, ea îl scotea din apă şi îşi povestea rănile lui, lingea sângele care ţâşnea din ele si se bucura de viitoarele cicatrice, care aveau să-l facă să fie şi mai frumos.

În cele din urmă, tot trupul îi era înfiorat de o dorinţă care o înnebunea.

Aştepta începutul anului şcolar ca pe o eliberare. De fapt, a fost băgată la închisoare.

Ea ştia că la această şcoală de balet domnea o disciplină de fier. Totuşi, ceea ce descoperi aici întrecea cu mult presimţirile ei cele mai delirante.

Plectrude fusese totdeauna cea mai subţire dintre toţi oamenii printre care se aventurase. Aici, ea făcea parte dintre fetele „normale". Cele care aici erau calificate drept subţiri, în afara internatului ar fi fost considerate scheletice. Cât priveşte cele care, în lumea

exterioară, ar fi fost văzute ca având proporţii obişnuite, aici erau tratate drept „grăsane".

Prima zi parcă s-ar fi petrecut într-o măcelărie. Un fel de cârnăţăreasă slabă şi bătrână le trecu în revistă pe eleve de parcă ar fi fost nişte halci de carne. Le împărţi în trei categorii şi apoi le spuse:

— Cele subţiri s-o ţină tot aşa, e bine. Pe cele cu greutate normală nu le scap din ochi. Iar voi, grăsanelor, sau slăbiţi, sau părăsiţi locul: aici scroafele n-au ce căuta.

Aceste amabile urlete au fost salutate de râsetele celor „subţiri": parcă erau nişte cadavre cuprinse de veselie. „Sunt monstruoase", îşi spuse Plectrude. O „grăsană", care era o fetiţă frumoasă cu un gabarit absolut normal, izbucni în hohote de plâns. Bătrâna zgripţuroaică o certă în termenii următori :

— Aici nu ţin figurile astea! Dacă vrei să te îndopi în continuare cu zaharicale şi să stai după fustele mamei, n-ai decât, ia-o chiar acum din loc!

Apoi tinerele halci de carne au fost măsurate şi cântărite. Plectrude, care împlinea treisprezece ani peste o lună, măsura un metru cincizeci şi cinci şi cântărea patruzeci de kilograme, ceea ce era puţin, mai ales dacă ţineai seama de faptul că ea era numai muşchi, ca orice dansatoare care se respectă; i se spuse totuşi că era un „maximum pe care nu trebuia să-l depăşească".

Această primă zi de şcoală le lăsă tuturor acestor fetiţe impresia unei rupturi brutale cu copilăria lor: în ajun, trupurile lor erau încă nişte plante iubite udate la rădăcină şi preţuite şi a căror creştere era nădăjduită ca un miraculos fenomen natural, garant al unui viitor frumos, familiile lor erau nişte grădini cu pământ gras, în care viaţa era dulce şi liniştită. Şi, de pe o zi pe alta, erau smulse din acest sol umed şi se regăseau într-o lume aridă, unde ochiul aspru al unui specialist din Extremul Orient decreta ce tulpină trebuia alungită, ce rădăcină trebuia subţiată, şi asta fie că voiau sau nu, căci, de multă vreme, existau tehnici pentru atingerea unor asemenea scopuri.

În locul acela, privirea adulţilor nu mai era iubitoare: era un bisturiu care pândea, spre a le elimina, până şi ultimele urme ale copilăriei. Fetiţele făcuseră în câteva secunde o călătorie în secole şi în spaţiu: ele trecuseră din Franţa sfârşitului celui de al doilea mileniu, în China medievală.

Între aceste ziduri domnea o disciplină de fier de neimaginat. Antrenamentul începea dimineaţa devreme şi se termina seara târziu, cu neînsemnate întreruperi pentru o masă care nu merita acest nume şi pentru puţin studiu şcolar, în timpul căruia elevele savurau atât de intens odihna trupului, încât uitau de efortul intelectual.

Urmând acest regim, toate fetele slăbiră, chiar şi cele care erau deja prea slabe. Acestea nu numai că nu se neliniştiseră, cum ar fi făcut orice persoană cu bun simţ, ci se bucurară. Convingerea lor era că niciodată nu eşti îndeajuns de scheletic.

Dar greutatea nu era totuşi principala preocupare, aşa cum lăsase să se bănuiască prima zi. Trupurile lor erau atât de extenuate după interminabilele ore de exerciţiu, încât fetiţele nu aveau decât o singură obsesie: să se aşeze. Momentele când muşchii erau în repaus erau trăite ca nişte miracole.

Încă de dimineaţă, când se trezea, Plectrude aştepta clipa culcării. Acea clipă, când îşi cuibărea în pat trupul chinuit de oboseală, abandonându-se somnului o noapte întreagă, era atât de voluptuoasă, încât fata nu izbutea să se gândească la altceva. Era singura destindere ce li se acorda fetiţelor; masa, în schimb, era un moment de angoasă. Profesorii diabolizasera în asemenea măsură hrana, încât ea le părea bună, oricât ar fi fost de proastă. Copiii se temeau de ea, dezgustaţi de dorinţa pe care o trezea în ei. Orice înghiţitură era o înghiţitură în plus.

Foarte curând, Plectrude îşi puse întrebări. Venise în această şcoală ca să devină o dansatoare, nu ca să-şi piardă într-atât pofta de viaţă, încât să nu mai aibă nici un alt ideal decât somnul. Aici, exersa dansul de dimineaţa şi până seara, fără să aibă sentimentul că dansează: era ca un scriitor silit să nu scrie, ci să studieze întruna gramatica. Desigur, gramatica este esenţială, dar numai ca să te ajute să scrii: lipsită de scopul ei, ea este un cod steril. Plectrude nu se simţise niciodată ca fiind atât de puţin dansatoare. La cursurile de balet pe care le frecventase în anii precedenţi, erau introduse şi mici momente coregrafice. Aici se făceau doar exerciţii. Lucrul la bară ajungea să semene cu o condamnare la galere.

Această stare de perplexitate părea a fi împărtăşită de multe eleve. Nici una nu vorbea despre asta, şi totuşi simţeai cum ele sunt tot mai descurajate.

Unele au abandonat. S-ar fi zis că autorităţile aşteptau aşa

ceva. Aceste defecţiuni provocau altele. Profesorii păreau încântaţi de această selecţie spontană, dar pentru Plectrude fiecare plecare echivala cu o moarte.

Ceea ce trebuia să se întâmple se întâmplă: ea fu tentată să plece. Nu plecă totuşi la gândul vag că mama ei îi va face reproşuri şi că nici cele mai bune explicaţii ale sale nu vor servi la nimic.

Fără îndoială, conducătorii şcolii aşteptau ca anumite persoane să renunţe, căci, de pe o zi pe alta, atitudinea lor se schimbă. Elevele au fost convocate într-o sală mai mare decât de obicei şi, mai întâi, li se ţinu acest mic discurs:

— Aţi observat probabil că în ultima vreme au avut loc multe plecări. Nu vom spune că le-am provocat în mod deliberat, dar nici nu vom avea ipocrizia de a le regreta.

După o clipă de tăcere, care avea cu siguranţă drept scop să le facă pe eleve să se simtă prost, micul discurs continuă :

— Cele care au plecat au dovedit că nu doreau cu adevărat să danseze; mai exact, ele au arătat că nu aveau răbdarea de care trebuie să dea dovadă o dansatoare adevărată. Ştiţi ce-au declarat unele dintre aceste caraghioase, când şi-au anunţat plecarea? Că veniseră să danseze şi că aici nu se dansează. Ce-şi închipuiau oare? Că mâine-poimâine vor interpreta *Lacul lebedelor* ?

Plectrude îşi aminti o expresie a mamei sale: „să baţi câinele în faţa lupului". Da, chiar asta făceau acum profesorii.

— Trebuie să meriţi să dansezi. Să dansezi, să dansezi pe o scenă în faţa unui public este cea mai mare fericire din câte există. La drept vorbind, chiar şi fără un public, chiar şi fără o scenă, faptul de a dansa înseamnă beţia absolută. O bucurie atât de profundă justifică cele măi teribile sacrificii. Educaţia pe care noi v-o dăm aici tinde să vă prezinte dansul ca fiind ceea ce este: nu un mijloc, ci o recompensă. Ar fi imoral să le lăsăm să danseze pe elevele care nu ar merita. Opt ore pe zi petrecute la bară şi un regim de înfometare nu le vor părea greu de îndurat decât celor care nu-şi doresc îndeajuns să danseze. Aşadar: dacă mai sunt eleve care vor să plece, să plece acum!

Nu mai plecă nici una. Mesajul fusese bine primit. Cu alte cuvinte, până şi disciplina cea mai dură poate fi acceptată, dacă e bine explicată.

Veni şi răsplata: dansară.

Bineînţeles, nu fu mare lucru. Dar simplul fapt de a părăsi

bara şi de a te avânta spre mijlocul sălii, sub privirile celorlalţi, de a te învârti aici de câteva ori şi de a simţi că trupul tău posedă arta acestei figuri de dans era îmbătător. Dacă numai câteva secunde ca acestea puteau provoca o asemenea plăcere, abia dacă puteai îndrăzni să visezi la ceea ce ai simţi dacă ai dansa două ore.

Pentru prima dată, Plectrude o deplângea pe Roselyne, care nu fusese primită la şcoala de balet. Ea nu va fi niciodată altceva decât o fată obişnuită, pentru care dansul va rămâne un mod de a se destinde. Acum Plectrude binecuvânta duritatea profesorilor ei, care o învăţaseră că arta este o religie.

Ceea ce o scandalizase până atunci, acum i se părea normal. I se părea acceptabil să fie înfometate, să fie silite să repete ore la rând, până la abrutizare, aceleaşi exerciţii, să fie insultate, tratate drept grăsane, deşi trupurile lor erau descărnate.

Ba chiar mai erau şi alte lucruri, încă şi mai rele, care la început trezeau în ea dorinţa de a invoca drepturile omului şi care, acum, nu o mai revoltau. Elevele care, mai devreme decât celelalte, prezentau semne de pubertate, se vedeau obligate să înghită pilule interzise, care blocau anumite mutaţii specifice adolescenţei. După ce făcu o mică anchetă, Plectrude îşi dădu seama că nici una dintre elevele de aici nu avea menstruaţie, nici chiar cele din clasele mari.

Ea discutase pe ascuns despre asta cu o elevă mai mare, care îi spusese:

Cele mai multe dintre eleve nici măcar nu mai au nevoie de pilule: faptul că sunt subalimentate e de ajuns pentru a bloca ciclul menstrual şi modificările fizice pe care le aduce cu sine apariţia menstruaţiei. Totuşi, printre eleve mai sunt şi dintre acelea care ajung la pubertate în ciuda privaţiunilor. Ele trebuie să ia faimoasa pilulă care opreşte menstruaţia. Tampoanele: iată ceva care lipseşte cu desăvârşire în şcoală.

Nu există şi fete care au menstruaţie pe ascuns?

Eşti nebună! Ele ştiu că asta-i împotriva propriului lor interes. Chiar ele cer să li se dea pilula.

Când avusese loc, această conversaţie o scandalizase pe Plectrude. Acum ea admitea până şi cele mai urâte manipulări şi găsea că regulile spartane ale şcolii sunt magnifice.

Mintea ei era pur şi simplu subjugată: supunându-se profesorilor, le dădea dreptate în toate privinţele.

Din fericire, în sinea ei, vocea copilăriei încă apropiate, mai savant contestatară decât cea a adolescenţei, o salva, şoptindu-i nişte idei năstruşnice[1]: „Ştii de ce locul acesta se numeşte «şcoala şobolanilor» ? Se spune că numele ăsta se referă la eleve, dar de fapt el se referă la profesori. Da, profesorii sunt nişte şobolani, nişte zgârie-brânză, cu dinţi mari cu care rod carnea de pe corpul balerinelor. Noi avem meritul de a avea pasiunea dansului, în timp ce ei nu prea o au: pe ei, ca pe nişte buni şobolani ce sunt, nu-i interesează decât să ne ronţăie bucăţică cu bucăţică. Sunt îngrozitor de zgârciţi, şi nu numai cu banii! Sunt zgârciţi cu frumuseţea, cu plăcerea, cu viaţa şi chiar cu dansul! Nici pomeneală să le placă dansul! Dimpotrivă, sunt duşmanii lui cei mai înverşunaţi! Sunt aleşi tocmai pentru că urăsc dansul, căci, dacă l-ar iubi, ar fi prea uşor pentru noi. Să iubeşti ceea ce iubeşte profesorul tău ar fi prea natural. Aici, ni se cere ceva supraomenesc: să ne sacrificăm pentru o artă urâtă de profesorii noştri, trădată de nenumărate ori pe zi de îngustimea lor de spirit. Dansul este elan, graţie, generozitate, dăruire absolută - contrariul mentalităţii unui şobolan".

Dicţionarul Robert îi oferi hrana pe care nu o mai avea. Fata citi cu plăcere şi nesaţ: „*rat d'egout, etre fait comme un rat, face de rat, radm, rapiat*"[2]. Într-adevăr, şcoala îşi merita numele. Dar în faptul de a alege profesori abjecţi se ascundea totuşi o reală salubritate. Instituţia credea, şi pe bună dreptate, că ar fi fost imoral să încurajezi balerinele. Dansul, această artă totală, cerea o dăruire totală a fiinţei. Era deci obligatoriu să vezi cât de motivate sunt elevele, săpând până la temeliile idealului lor. Cele care nu rezistau nu vor putea niciodată să aibă anvergura spirituală a unei stele. Asemenea procedee, oricât de monstruoase, se justificau printr-o etică superioară.

---

[1] În franceză: *l'ecole des rats.* În traducere literală: „şcoala şobolanilor". *Rat* mai înseamnă şi „zgârcit". Sintagma *petit rat de l'Opera* desemnează o tânără dansatoare sau un tânăr dansator, elevi în clasa de dans de pe lângă Opera din Paris (n. tr.).

[2] În traducere românească: „şobolan de canal", „a cădea singur în cursă", „urât ca dracul", „zgârcit", „hrăpăreţ". Versiunea franceză comportă un joc de cuvinte şi un joc cu cuvintele pe care traducerea românească nu-l poate reda (n. tr.).

Numai că profesorii nu ştiau asta. Ei nu erau la curent cu misiunea supremă a sadismului lor şi şi-o exercitau doar din voinţa de a face rău.

Astfel că, pe ascuns, Plectrude învăţă să danseze şi împotriva lor.

În trei luni, slăbi cinci kilograme. Se bucură. Cu atât mai mult, cu cât remarcă un fenomen extraordinar: trecând sub linia simbolică a celor patruzeci de kilograme, ea nu pierduse numai în greutate, dar pierduse şi sentimentul care o chinuise.

Mathieu Saladin: acest nume, care mai înainte îi inducea o stare de transă, acum o lăsa cu totul indiferentă. Totuşi, ea nu-l revăzuse pe acest băiat şi nici nu mai avusese veşti de la el: nu putuse deci să o dezamăgească. Nu întâlnise nici alţi băieţi care să o facă să-l uite pe cel pe care-l iubea.

Nu devenise total indiferentă nici fiindcă ar fi trecut mult timp de când îl văzuse ultima oară. Trecuseră numai trei luni. Şi, de altfel, se observase prea mult pe sine pentru a nu remarca înlănţuirea cauzelor şi a efectelor: flecare kilogram pierdut lua cu el şi o parte din iubirea ei. Nu-i părea rău, ci dimpotrivă: ca să regrete, ar fi trebuit să mai simtă încă ceva. Ea se bucura că a scăpat de această dublă povară: cele cinci kilograme şi chinuitoarea ei pasiune.

Plectrude îşi făgădui să nu uite această importantă lege: iubirea, regretul, dorinţa, pasiunea – toate aceste prostii erau nişte maladii secretate de corpurile care aveau mai mult de patruzeci de kilograme.

Dacă, din nefericire, ea ar fi avut din nou acea greutate de obeză şi dacă, în consecinţă, sentimentul iubirii ar fi început din nou să o chinuiască, ea va şti care-i leacul ce vindecă toată această patologie ridicolă: să nu mai mănânce, să scadă în greutate sub patruzeci de kilograme.

Când cântăreai treizeci şi cinci de kilograme, viaţa era alta: obsesia consta în a învinge încercările fizice cotidiene, în a-ţi distribui astfel energia, încât să ai destulă pentru cele opt ore de exerciţiu ale zilei. în a înfrunta cu curaj ispita mesei, în a-ţi ascunde cu mândrie starea de epuizare - în a dansa, în sfârşit, când ajungi să meriţi asta. Dansul era singura transcendenţă. El justifica din plin această existenţă aridă. Chiar dacă te jucai cu sănătatea ta, important era să cunoşti senzaţia incredibilă a zborului.

Cu privire la dansul clasic există o neînţelegere. Pentru mulţi, el nu este decât un univers ridicol de fuste scurte şi înfoiate şi de pantofiori de balet roz, de figuri manieriste pe poante şi de dulcegării aeriene. Şi e adevărat: asta şi este.

Dar nu-i numai atât. Eliberaţi baletul de afectarea lui lipsită de vlagă, de tulul, de academismul şi de cocurile lui romantice: veţi constata că va rămâne ceva şi că acel ceva este extraordinar. Dovadă că cei mai buni dansatori moderni se recrutează din scoală clasică.

Căci Graalul baletului este zborul. Nici un profesor nu formulează lucrurile astfel, ca să nu treacă drept nebun. Dar cine a învăţat tehnica unor figuri ca *la sissone, l'entrechat, le grand jete en avant* nu se mai poate îndoi de asta: este iniţiat în arta de a zbura.

Exerciţiile la bară sunt atât de plictisitoare pentru că bara este un fel de stinghie pe care se cocoaţă păsările. Când visezi să-ţi iei zborul, turbezi vă-zându-te constrâns să nu te dezlipeşti de o bucată de lemn, şi asta ore la rând, în timp ce simţi în membrele tale chemarea văzduhului.

Într-adevăr, bara aminteşte de antrenamentul pe care-l fac puişorii de păsări în cuiburile lor: ei sunt învăţaţi să-şi întindă aripile înainte de a zbura cu ele. Puişorilor le sunt de ajuns câteva ore. Dar dacă o fiinţă umană îşi face planul neverosimil de a-şi schimba specia şi de a învăţa să zboare, e normal ca ea să aibă nevoie de mai mulţi ani de exerciţii istovitoare.

Ea va fi răsplătită dincolo de toate speranţele când va veni momentul să aibă dreptul de a părăsi stinghia de lemn – bara – şi de a se arunca în spaţiu. Spectatorul sceptic nu vede poate ceea ce se petrece în trupul dansatoarei clasice în acel moment precis: o adevărată nebunie. Şi faptul că această dementă respectă un cod şi o disciplină de fier nu schimbă cu nimic latura nebunească a ceea ce se petrece: baletul clasic este totalitatea tehnicilor care visează să prezinte ca fiind posibilă şi rezonabilă ideea zborului uman. Şi atunci cum să ne mai mirăm de veşmintele groteşti, ba chiar caraghioase şi ciudate, cu care se împodobeşte dansatoarea pe scenă? Cum ne-am fi putut aştepta ca un proiect atât de extravagant să le aparţină unor oameni cu mintea sănătoasă?

Această lungă paranteză se adresează celor care, privind la un balet, nu ştiu decât să râdă. Au dreptate să o facă, dar să nu se mulţumească doar cu atât: dansul clasic ascunde şi un ideal

înspăimântător.

Şi ravagiile pe care acesta le poate face într-o minte tânără echivalează cu cele săvârşite de un drog dintre cele mai puternice.

De Crăciun trebuiră să petreacă o scurtă vacanţă în familie. Nici o elevă de la şcoala de balet nu se bucura. Dimpotrivă, această perspectivă le umplea de teamă. La ce bun să aibă acea vacanţă? Ea se justifica pe vremea când scopul vieţii era plăcerea. Dar acea vreme, cea a copilăriei, trecuse: acum, singurul sens al existenţei era dansul.

Iar viaţa de familie, alcătuită parcă numai din mese şi din leneveală, era în contradicţie cu noua obsesie.

Plectrude îşi spuse că şi asta însemna să te desparţi de copilărie: să nu te mai bucuri de apropierea Crăciunului. Era prima oară când i se întâmpla asta. Avusese dreptate, cu un an în urmă, să se teamă atât de mult de vârsta de treisprezece ani. Se schimbase, într-adevăr.

Toţi constatară asta. Fură şocaţi văzând cât e de slabă: numai mama ei fu încântată. Denis, Nicole, Beatrice şi Roselyne, care fusese invitată, o dezaprobară:

— Ai o faţă ca o lamă de cuţit.

— E dansatoare, protestă Clemence. Vă aşteptaţi să se întoarcă acasă cu obrajii bucălaţi? Eşti foarte frumoasă, iubita mea.

Dincolo de această siluetă scheletică, îi uimea şi mai mult o modificare mai profundă, căreia nu-i puteau da un nume. Poate că pur şi simplu nu îndrăzniră să o formuleze, într-atât era de sinistră. Plectrude îşi pierduse mult din prospeţime. Ea, care fusese totdeauna o fetiţă veselă, părea acum absentă.

„Fără îndoială, întoarcerea în familie a emoţionat-o puternic", îşi spuse Denis.

Dar, o dată cu trecerea zilelor, această impresie se accentua. Dansatoarea era parcă în altă parte: aparenţa ei binevoitoare abia dacă putea ascunde o comportare indiferentă.

Mesele erau pentru ea o tortură. Toţi se obişnuiseră să o ştie că mănâncă foarte puţin; dar acum ea nu mai mânca pur şi simplu nimic şi, cât erau în jurul mesei, o simţeau foarte crispată.

Dacă cei apropiaţi ar fi putut vedea ce se petrece în mintea lui Plectrude, ei ar fi fost încă şi mai neliniştiţi.

Mai întâi, în ziua sosirii, i se păruseră cu toţii obezi. Până şi

Roselyne, această adolescentă foarte subţire, i se păru enormă. Se întreba cum de se suportă atât de graşi.

Se întreba mai ales cum de puteau duce acea viaţă zadarnică, cum puteau trăi în acea moleşeală lipsită de orice scop. Binecuvânta existenţa ei dură şi plină de privaţiuni: ea, cel puţin, mergea către ceva. Nu avea cultul suferinţei, dar avea nevoie de un sens: prin asta era deja o adolescentă.

Roselyne îi povesti între patru ochi tot felul de nimicuri petrecute în clasa lor. Pufnea în râs şi era foarte excitată:

— Ştii ? Vanessa iese cu Fred, da, cu tipul dintr-a noua!

Foarte curând fu dezamăgită văzând că nu are nici un succes:

— Ai fost în clasa lor mai mult timp decât mine şi văd că nu-ţi pasă de ce li se întâmplă!

— Nu mi-o lua în nume de rău. Dacă ai şti cât de departe sunt toate astea de mine acum! Şi cât mă lasă de indiferentă !

— Chiar şi Mathieu Saladin? întrebă Roselyne, ca bună cunoscătoare a unor întâmplări din trecut, dar nu şi din prezent.

— Bineînţeles, spuse Plectrude pe un ton obosit.

— N-a fost mereu aşa.

— Acum este.

— Sunt băieţi la şcoala ta ?

— Nu. Fac cursuri separate. Nu-i vedem niciodată.

— Deci nu sunteţi decât fete? Dar e ca la închisoare!

— N-avem timp să ne gândim la asemenea lucruri.

Plectrude nu avu curajul să se lanseze în explicaţii despre bariera care le separa pe fetele care aveau mai mult de patruzeci de kilograme de cele care aveau mai puţin de patruzeci de kilograme, dar ea simţea mai mult ca niciodată adevărul acestei idei. Cât de indiferentă o lăsau aceste ridicole flirturi şcolare! Biata Roselyne trezea în ea o mare milă, mai ales că acum purta sutien.

— Vrei să ţi-l arăt?

— Ce să-mi arăţi?

— Sutienul meu. Tot tragi cu ochiul la el în timp ce-ţi vorbesc.

Roselyne îşi ridică T-shirt-ul. Plectrude urlă, îngrozită.

Astfel, mica balerină, care învăţase să danseze împotriva profesorilor ei, învăţă şi să trăiască împotriva familiei. Nu spunea nimic, dar îi observa pe ai săi cu consternare: „Parcă i-ar trage ceva în jos! Cât de mult sunt supuşi legilor gravitaţiei! Sper că viaţa

înseamnă ceva mai mult decât atât".

Găsea că existenţa lor, spre deosebire de a ei, era lipsită de orice ţinută. Şi îi era ruşine pentru ei. Uneori se întreba dacă nu cumva era o fată orfană adoptată de ei.

— Mă îngrijorează foarte tare. E foarte slabă, spuse Denis.

— Da, şi ce-i cu asta? E dansatoare, îi răspunse Clemence.

— Nu toate dansatoarele sunt atât de slabe.

— Are treisprezece ani. La vârsta asta e normal să fie aşa.

Liniştindu-se în faţa acestui argument, Denis izbuti să doarmă. Capacitatea de autoorbire a părinţilor este imensă: pornind de la o constatare exactă – foarte mulţi adolescenţi sunt slabi – , ştergeau circumstanţele. Fiica lor avea din naştere o siluetă foarte fină, desigur, ceea ce nu însemna că este firesc să fie acum atât de slabă.

Trecură sărbătorile. Plectrude se întoarse la şcoală, spre marea ei uşurare.

— Am uneori impresia că am pierdut un copil, spuse Denis.

— Eşti un egoist, protestă Clemence. Ea e fericită.

Se înşela de două ori. Mai întâi, fetiţa nu era fericită. Apoi, egoismul soţului ei nu era nimic în comparaţie cu propriul ei egoism: odinioară ar fi vrut ea însăşi atât de mult să fie balerină şi, datorită lui Plectrude, îşi satisfăcea – prin procură – această ambiţie. Nu-i păsa că sacrifică acestui ideal sănătatea copilului ei. Dacă cineva i-ar fi spus asta, ar fi făcut ochii mari şi ar fi exclamat:

— Eu nu vreau decât fericirea fetei mele!

Şi ar fi spus-o cu deplină sinceritate. Părinţii nu ştiu ce ascunde sinceritatea lor.

Ceea ce trăia Plectrude la şcoala de balet nu putea fi numit fericire: fericirea are nevoie de un cât de mic sentiment de securitate. Or, fetiţa era cu totul lipsită de acest sentiment şi în privinţa asta avea dreptate: în stadiul în care se afla, ea nu se mai juca cu sănătatea ei, ci îşi punea sănătatea în joc. Şi ea ştia asta.

Ceea ce Plectrude trăia la şcoala de balet purta numele de beţie: extazul acesta se hrănea dintr-o mare doză de uitare. Uitare a privaţiunilor, a suferinţelor fizice, a pericolului, a fricii. Datorită acestor amnezii voluntare, se putea arunca în dans şi putea să cunoască astfel nebuna iluzie, transa zborului.

Era pe cale să devină una dintre cele mai bune eleve ale şcolii. Nu era cea mai slabă, dar era, fără îndoială, cea mai graţioasă:

poseda acea minunată uşurinţă a mişcării care este suprema nedreptate a naturii, căci graţia îţi este dată sau refuzată încă de la naştere şi nici un efort ulterior nu te ajută să o dobândeşti, dacă nu o ai.

Şi apoi, ceea ce nu putea să fie decât în avantajul ei, era şi cea mai frumoasă. Chiar la treizeci şi cinci de kilograme, ea nu semăna cu acele cadavre pe care profesorii le lăudau pentru că erau atât de slabe: avea ochii aceia de dansatoare, care îi luminau chipul cu frumuseţea lor fantastică. Şi profesorii ştiau, deşi nu le vorbeau despre asta elevelor lor, că frumuseţea are mare importanţă în alegerea dansatoare-lor-stele; în privinţa asta, Plectrude era cel mai bine înzestrată.

Avea însă probleme cu sănătatea. Nu vorbea nimănui despre asta, dar noaptea o dureau atât de tare picioarele, încât trebuia să facă un mare efort ca să nu strige. Deşi nu avea nici o noţiune de medicină, bănuia care e cauza suferinţelor ei: suprimase din alimentaţia ei orice produs lactat. Observase, într-adevăr, că dacă mănâncă până şi numai câteva linguriţe de iaurt degresat, se simte „umflată" (şi merita să vezi ce însemna pentru ea „umflată").

Or, iaurtul degresat era singurul produs lactat admis în şcoală. Renunţând la el, elimina orice urmă de calciu, element indispensabil în perioada adolescentei. Oricât de nebuni erau adulţii din şcoală, nici unul nu recomanda să se renunţe la iaurt, şi până şi elevele cele mai scheletice mâncau iaurt. Plectrude renunţă cu totul la el.

Această carenţă a fost curând urmată de nişte dureri atroce în picioare, de îndată ce fetiţa rămânea nemişcată câteva ore, ceea ce se întâmpla noaptea. Pentru a elimina această suferinţă, trebuia să te ridici şi să te mişti. Dar momentul în care picioarele se puneau din nou în mişcare era un adevărat supliciu, cea mai teribilă tortură: ca să nu urle, Plectrude trebuia să strângă între dinţi o bucată de pânză. Ea avea de fiecare dată impresia că oasele gambelor şi ale coapselor aveau să se rupă.

Înţelese că motivul acelui chin era decalcifierea. Totuşi, nu se putu hotărî să înceapă din nou să mănânce acel blestemat de iaurt. Fără să ştie, era victima maşinăriei lăuntrice a anorexiei, care consideră fiecare privaţiune ca fiind ireversibilă, subiectul simţind totodată o culpabilitate îngrozitoare.

Mai pierdu două kilograme, ceea ce îi confirmă ideea că iaurtul degresat se „depune". Când se duse acasă, în vacanţa de

Paşte, tatăl ei îi spuse că devenise un schelet şi că era oribilă, dar Clemence îl certă pe Denis şi se extazie în faţa frumuseţii fiicei sale. Clemence era, de altfel, singura persoană din familie pe care Plectrude o mai vedea cu plăcere: „Ea, cel puţin, mă înţelege". Surorile ei şi chiar Roselyne se uitau la ea ca la o străină. Ea nu mai făcea parte din grupul lor: nu mai aveau nimic comun cu acest sac de oase.

De când trecuse sub limita celor treizeci şi cinci de kilograme, dansatoarea era încă şi mai lipsită de sentimente. Această excludere nu-i provocă nici o suferinţă.

Plectrude îşi admira viaţa: simţea că este eroina unică a unei lupte împotriva gravitaţiei. Ea o înfrunta prin post şi prin dans.

Graalul era zborul şi, dintre toţi cavalerii porniţi în căutarea lui, Plectrude era cel mai aproape de el. Ce importanţă mai puteau avea acele dureri nocturne, dată fiind măreţia căutării sale?

Trecură luni, trecură ani. Dansatoarea se integră în şcoala de balet precum o carmelită în ordinul său călugăresc. În afara şcolii, nu puteai găsi mântuirea !

Ea era steaua care urca. Se vorbea despre ea - şi ea ştia asta - în cercurile cele mai înalte ale dansului.

Ajunse la vârsta de cincisprezece ani. Avea tot înălţimea de un metru cincizeci şi cinci: de când intrase la şcoala de balet nu crescuse nici un singur centimetru. Greutatea ei: treizeci şi două de kilograme.

I se părea uneori că înainte viaţa ei nici nu existase. Spera că existenţa sa nu se va schimba niciodată. Singurul raport afectiv de care avea nevoie era admiraţia unui public, fie ea reală sau fantasmată.

Ştia şi că mama ei o iubea la nebunie. Conştiinţa acestei iubiri îi slujea drept coloană vertebrală. Intr-o zi îi vorbi lui Clemence despre durerile pe care le simţea în picioare; aceasta se mulţumi să-i spună:

— Cât eşti de curajoasă!

Plectrude savura complimentul. Totuşi, în forul ei interior simţi că mama ei ar fi trebuit să-i spună cu totul altceva. Nu ştia ce.

Ceea ce trebuia să se întâmple se întâmplă. într-o dimineaţă de noiembrie, Plectrude se trezi şi se ridică din pat, strânse între dinţi bucata de pânză ca să nu urle de durere, şi se prăbuşi, auzind cum i

se rupe osul din coapsă.

Nu se mai putea mişca. Strigă după ajutor. Fu internată într-un spital.

Un doctor care nu o mai văzuse îi examina radiografiile.

— Ce vârstă are pacienta asta ?

— Cincisprezece ani.

— Cum aşa? Are osatura unei femei de şaizeci de ani, la menopauză!

I se puseră întrebări. Ea îşi dezvălui secretul: de doi ani nu mai mânca nici un produs lactat - la o vârstă când corpul are o imensă nevoie de asemenea produse.

— Eşti anorexică?

— Nici pomeneală! se revoltă ea cu toată buna-credinţă.

— Ţi se pare normal să cântăreşti treizeci de kilograme la vârsta dumitale?

— Treizeci şi două de kilograme ! protestă ea.

— Crezi că două kilograme în plus schimbă lucrurile?

Ea invocă argumentele lui Clemence:

— Sunt balerină. în meseria mea trebuie să fiu foarte slabă.

— Nu ştiam că balerinele sunt recrutate din lagărele de concentrare.

— Sunteţi nebun! îmi insultaţi şcoala!

— În opinia dumitale, ce crezi că trebuie să gândesc despre o instituţie care lasă o adolescentă să se autodistrugă? Voi chema poliţia, spuse doctorul, care nu ştia de glumă.

Din instinct, Plectrude îşi proteja şcoala:

— Să nu faceţi asta! Eu sunt vinovată! Făceam totul pe ascuns! Nimeni nu ştia!

— Nimeni nu voia să ştie. Rezultatul este că ţi-ai fracturat tibia doar căzând pe podea. Dacă ai avea o constituţie normală, o lună de stat în ghips ţi-ar ajunge ca să te vindeci. Dar în starea în care eşti s-ar putea să trebuiască să stai în ghips multe luni. Ca să nu mai vorbim de reeducarea care va urma.

— Dar asta înseamnă că multă vreme nu voi mai putea dansa?

— Domnişoară, nu vei mai putea dansa niciodată.

Inima lui Plectrude încetă să mai bată. Ea căzu într-un fel de comă.

Ieşi din acea stare după câteva zile. După clipa minunată în care nu-ţi mai aminteşti de nimic îşi aminti de cuvintele prin care era condamnată. O infirmieră amabilă i le confirmă:

— Oasele dumitale au devenit foarte fragile, mai ales cele de la picioare. Chiar după ce fractura tibiei se va fi vindecat, nu vei mai putea dansa. Cel mai mic şoc, cel mai mic salt ar putea să ducă la o nouă fractură. Ca să-ţi recapeti calciul necesar vei avea nevoie de ani de zile de supraalimentare cu produse lactate.

A o anunţa pe Plectrude că nu va mai putea dansa era ca şi cum l-ai fi anunţat pe Napoleon că nu va mai avea niciodată o armată: însemna să o lipseşti nu de vocaţia, ci de destinul ei.

Nu-i venea să creadă. Îi întrebă pe tot felul de medici: nici unul nu-i lăsă nici cea mai mică speranţă. Pentru asta trebuie felicitaţi: dacă ar fi existat chiar şi numai unul singur care să-i acorde o şansă cât de mică de vindecare, s-ar fi agăţat de ea cu preţul vieţii chiar.

După câteva zile, Plectrude se miră că Clemence nu era lângă căpătâiul ei. Vru să-i telefoneze. Tatăl ei îi spuse că, aflând cele întâmplate, mama ei căzuse grav bolnavă:

— Are febră şi delirează. Se ia drept tine. Spune: „N-am decât cincisprezece ani, nu-i cu putinţă ca visul meu să fi luat sfârşit atât de repede, voi fi dansatoare, nu pot fi altceva decât dansatoare !"

Ideea că Clemence suferă atât de mult o doborî cu totul pe Plectrude. De pe patul ei de spital, se uita la perfuzia prin care era hrănită: avea cu adevărat convingerea că i se injecta nefericire în chip de hrană.

Câtă vreme până şi cea mai mică mişcare îi fu interzisă, Plectrude rămase în spital. Tatăl ei o vizita din când în când. Ea îl întreba de ce nu venea şi Clemence cu el.

— Mama ta este încă foarte bolnavă, îi răspundea el.

Asta a durat luni de-a rândul. Nimeni altcineva nu a venit să o vadă, nici de la şcoala de balet, nici din familia ei, nici de la liceu: ca şi cum Plectrude nu ar mai fi aparţinut vreunei lumi.

Ea îşi petrecea zilele nefăcând nimic. Nu voia să citească nimic, nici cărţi, nici ziare. Refuza să se uite la televizor. A fost diagnosticată cu o depresie gravă.

Nu putea să înghită nimic. Din fericire, putea fi hrănită prin perfuzie.

Aparatul acesta îi inspira totuşi dezgust: o lega de viaţă, în ciuda voinţei ei.

Când veni primăvara, a fost dusă la părinţii ei. Îi bătea inima la gândul că îşi va revedea mama: dorinţa aceasta îi fu refuzată. Fata se revoltă:

— Nu-i cu putinţă! Doar n-a murit!

— Nu, trăieşte. Dar nu vrea să o vezi în starea în care este.

Era mai mult decât putea Plectrude să suporte. Ea aşteptă ca surorile ei să se ducă la liceu şi ca tatăl ei să plece de acasă, şi coborî din pat: acum se putea deplasa cu ajutorul unor cârje.

Ajunse cu chiu cu vai în dormitorul părinţilor ei, unde Clemence dormea. Văzând-o, fata o crezu moartă: avea tenul cenuşiu şi i se păru că este şi mai slabă decât ea. Se prăbuşi alături pe pat, plângând:

— Mamă! Mamă! Clemence se trezi şi îi spuse:

— N-ai dreptul să fii aici.

— Simţeam o prea mare nevoie să te văd. Şi apoi, s-a întâmplat, şi e mai bine aşa: prefer să ştiu cum eşti. Eşti vie, şi asta-i tot ce mă interesează. Vei începe din nou să mănânci, te vei simţi mai bine: ne vom vindeca amândouă, mamă.

Ea observă că mama ei rămânea rece şi că nu o strângea în braţe.

— Strânge-mă în braţe, am mare nevoie de asta!

Clemence rămânea inertă.

— Biata mea mamă, văd că nu poţi, eşti prea lipsită de puteri.

Se ridică şi o privi. Cât de mult se schimbase! în ochii mamei sale nu mai era nici urmă de căldură. Ceva murise în ea: Plectrude nu vru să înţeleagă.

Ea îşi spuse: „Mama a intrat în pielea mea. Nu mai mănâncă pentru că nici eu n-am mai mâncat. Dacă încep să mănânc, va mânca şi ea. Dacă mă vindec eu, se va vindeca şi ea".

Micuţa Plectrude se târî până la bucătărie si luă o tabletă de ciocolată.

Apoi se întoarse în camera lui Clemence şi se aşeză pe pat, lângă ea.

— Uită-te, mamă, mănânc. Ciocolata îi traumatiza gura, care pierduse obiceiul atingerii cu alimente, şi mai ales cu unul atât de consistent. Plectrude făcu un efort spre a-şi ascunde starea de rău.

— Este ciocolată cu lapte, mamă, e plină de calciu. Este bună pentru mine.

Asta însemna deci să mănânci? Măruntaiele îi tresăreau, stomacul i se revolta, Plectrude se simţi pe punctul de a leşina, dar nu leşină: vomită doar- pe genunchii ei.

Umilită, deznădăjduită, rămase nemişcată, contemplându-şi opera.

Atunci mama ei îi spuse, cu o voce aspră:

— Mă dezguști.

Fata văzu privirea îngheţată a femeii care îi aruncase în faţă o asemenea condamnare. Nu-i venea să-şi creadă ochilor şi urechilor. Fugi cât putu de repede, sprijinindu-se în cârje.

Plectrude căzu pe pat şi plânse din răsputeri. Apoi adormi.

Când se trezi, simţi că i se întâmplă ceva de necrezut: îi era foame.

Îi ceru lui Beatrice, care între timp venise acasă, să-i aducă ceva de mâncare.

— Victorie! strigă sora ei, care îi aduse pe dată nişte pâine, brânză, compot, jambon şi ciocolată.

Plectrude nu mancă ciocolata, care îi amintea că tocmai vomitase; în schimb, mancă tot restul.

Beatrice era în culmea bucuriei.

Ii revenise pofta de mâncare. Nu era bulimie, ci o poftă de mâncare sănătoasă. Mânca trei mese copioase pe zi, simţind o atracţie specială pentru brânză, ca şi cum trupul ei îi spunea de ce are cea mai mare nevoie. Tatăl şi surorile ei erau fericiţi.

Plectrude câştigă repede în greutate. Avu iar cele patruzeci de kilograme şi chipul ei frumos. Totul era cum nu se poate mai bine. Izbutea chiar să nu se mai simtă vinovată, ceea ce este un lucru extraordinar pentru o fostă anorexică.

Aşa cum prevăzuse, vindecarea ei o vindecă şi pe mamă. Aceasta ieşi în sfârşit din camera ei şi îşi revăzu fiica, pe care nu o mai văzuse din ziua când aceasta vomitase. O privi consternată şi exclamă:

— Te-ai îngrăşat!

— Da, mamă, bâigui fata.

— Ce idee! Erai atât de frumoasă înainte!

— Acum nu mă găseşti frumoasă?

— Nu. Eşti grasă.

— Totuşi, mamă, nu cântăresc decât patruzeci de kilograme.

— Tocmai asta şi spuneam: te-ai îngrăşat cu opt kilograme.

— Trebuia.

— Spui asta ca să te dezvinovăţeşti. Aveai nevoie de calciu, nu de kilograme în plus. Dacă-ţi închipui că acum mai semeni cu o dansatoare, te înşeli!

— Dar, mamă, eu nu mai pot dansa. Eu nu mai sunt o dansatoare. Ştii cât de mult sufăr din cauza asta? Nu-mi mai răsuci cuţitul în rană!

— Dacă ai suferi, n-ai mânca cu o asemenea poftă.

Cel mai greu de îndurat era tonul dur pe care această femeie îşi rosti verdictul.

— De ce-mi vorbeşti aşa? Nu mai sunt fata ta?

— Tu n-ai fost niciodată fata mea.

Clemence îi povesti totul: Lucette, Fabien, asasinarea lui Fabien de către Lucette, naşterea ei în închisoare, sinuciderea lui Lucette.

— Ce-mi tot spui? gemu Plectrude.

— Întreabă-l pe tatăl tău - vreau să spun pe unchiul tău -, dacă nu mă crezi.

După prima clipă de uimire, Plectrude izbuti să spună:

— De ce-mi vorbeşti de toate astea abia astăzi?

— Trebuia să-ţi spun lucrurile astea într-o bună zi, nu?

— Desigur. Dar de ce mi le spui în felul acesta atât de crud? Până acum ai fost pentru mine cea mai bună dintre mame. Acum îmi vorbeşti ca şi cum n-aş fi fost niciodată fiica ta.

— Pentru că m-ai trădat. Ştii cât de mult am visat că vei fi dansatoare.

— Am avut un accident! Nu-i vina mea!

— Ba da, e vina ta! Dacă nu te-ai fi decalcifiat în mod stupid!

— Ţi-am vorbit despre durerile pe care le simţeam în picioare!

— Nu-i adevărat!

— Ba da, ţi-am vorbit! Chiar m-ai felicitat pentru curajul meu.

— Minţi!

— Nu mint! Găseşti că e normal ca o mamă să-şi felicite fata pentru că o dor picioarele ? Te chemam în ajutor şi tu nu m-ai auzit.

— Foarte bine, spune acum că eu sunt de vină.

Reaua-credinţă a lui Clemence o lăsă mută pe Plectrude.

Totul se prăbuşea: nu mai avea destin, nu mai avea părinţi, nu mai avea nimic.

Denis era drăguţ cu ea, dar era un om slab. Clemence îi ordonă să nu o mai felicite pe Plectrude pentru că are din nou poftă de mâncare:

— N-o mai îndemna să se îngraşe!

— Dar nu-i grasă, bâigui el. E doar cam rotunjoară, poate.

Acel „cam rotunjoară" îi arătă lui Plectrude că pierduse un aliat.

Să-i spui unei fete de cincisprezece ani că este grasă, sau chiar „cam rotunjoară", când ea nu cântăreşte decât patruzeci de kilograme, înseamnă să-i interzici să crească.

În faţa unui asemenea dezastru, o fată nu are decât două posibilităţi: să redevină anorexică sau să devină bulimică. Printr-o minune, Plectrude îşi păstră însă pofta de mâncare, o poftă de mâncare sănătoasă, pe care orice medic ar fi lăudat-o, dar pe care Clemence o găsea „monstruoasă".

Într-adevăr, lui Plectrude îi era foame în virtutea unei sănătăţi supreme: avea de recuperat câţiva ani de adolescenţă. Datorită poftei ei frenetice de brânză, crescu în înălţime cu trei centimetri. Un metru cincizeci şi opt era totuşi o înălţime mai normală pentru un adult decât un metru cincizeci şi cinci.

La şaisprezece ani îi veni menstruaţia. Ea îi dădu lui Clemence această veste pe tonul pe care anunţi o întâmplare miraculoasă. Aceasta dădu din umeri cu dispreţ.

— Nu-ţi place că sunt, în sfârşit, normală?

— Cât cântăreşti?

— Patruzeci şi şapte de kilograme.

— Aşa îmi şi spuneam: eşti obeză.

— Am patruzeci şi şapte de kilograme la o înălţime de un metru cincizeci şi opt, şi tu găseşti că sunt obeză?

— Priveşte adevărul în faţă: eşti enormă.

Plectrude, care acum mergea ca un om sănătos, se duse şi se aruncă pe patul ei. Ea nu mai plânse: intră într-o stare de ură care dură mai multe ore. Lovea cu pumnul în pernă, iar în capul ei urla o voce: „Vrea să mă omoare! Mama mea îmi vrea moartea!"

Niciodată nu se gândise la Clemence altfel decât ca la mama

ei: indiferent dacă ieşise sau nu din pântecele său. Ea era mama ei pentru că era cea care îi dăduse cu adevărat viaţă - şi era aceeaşi care voia acum să i-o ia.

În locul ei, multe adolescente s-ar fi sinucis. Instinctul de supavieţuire era probabil foarte puternic în ea, căci în cele din urmă se ridică şi spuse, cu o voce puternică şi calmă:

— Nu te voi lăsa să mă ucizi, mamă.

Îşi recapătă controlul de sine, atât cât îi era cu putinţă unei fete de şaisprezece ani care pierduse totul. De vreme ce mama ei înnebunise, va fi ea adultă în locul ei.

Se înscrise la un curs de teatru. Făcu aici o impresie puternică. Prenumele ei era şi el foarte remarcat. A te numi Plectrude era cu dublu tăiş: dacă erai urâtă, acest prenume îţi sublinia urâţenia, dacă erai frumoasă, ciudata sonoritate a numelui Plectrude îţi sporea frumuseţea.

A fost cazul ei. Erai deja impresionat când o vedeai intrând pe această fată cu ochi superbi şi cu mers de dansatoare. Când îi auzeai prenumele, o priveai şi mai mult şi îi admirai părul sublim, expresia tragică, gura perfectă, tenul fără de cusur.

Profesorul ei îi spuse că are un „fizic" (găsi că acest cuvânt e ciudat: oare nu toată lumea are un fizic ?) şi o sfătui să se prezinte la cât mai multe castinguri.

Astfel a fost aleasă să joace rolul lui Geraldine Chaplin adolescentă într-un film TV; văzând-o, actriţa exclamă:

— La vârsta ei nu eram atât de frumoasă!

Nu putea fi negată o anumită înrudire între aceste două chipuri de o mare subţirime.

Acest gen de prestaţii îi aduceau fetei ceva bani, dar nu îndeajuns, vai, pentru a-i permite să nu-şi mai vadă mama, idee care devenise scopul ei. Seara, se întorcea acasă cât mai târziu, ca să nu o întâlnească pe Clemence. Nu putea totuşi să o evite totdeauna, şi atunci se vedea întâmpinată cu un:

— Uite-o şi pe rotunjoara noastră! Şi asta în cel mai bun caz. în cazul cel mai rău, o auzea cum îi spune:

— Bună seara, graso !

Era greu de înţeles cum nişte cuvinte atât de inadecvate realităţii puteau să o rănească în asemenea măsură ; dar să nu uităm că astfel de cuvinte îi erau aplicate ca tot atâtea lovituri, cu un aer

foarte dezgustat.

Într-o zi, Plectrude îndrăzni să răspundă că lui Beatrice, care avea cu şapte kilograme mai mult decât ea, nu i se spuneau niciodată asemenea lucruri neplăcute. La care vorbe, mama sa îi spuse:

— Ştii bine că asta n-are nici o legătură cu problema ta!

Nu îndrăzni să spună că nu, că ea nu „ştia bine". înţelese doar că sora ei avea dreptul să fie normală şi că ea nu avea acest drept.

Într-o seară când Plectrude nu putuse găsi nici un pretext ca să nu cineze cu ai săi, iar Clemence arbora un aer scandalizat de fiecare dată când ea lua o îmbucătură, se hotărî să protesteze :

— Nu te mai uita aşa la mine, mamă! N-ai mai văzut până acum un om mâncând?

— E spre binele tău, iubita mea. Mă nelinişteşte bulimia ta!

— Bulimia mea!

Plectrude se uită fix la tatăl şi la surorile ei, înainte de a spune:

— Sunteţi prea laşi ca să mă apăraţi!

Tatăl bâigui:

— Pe mine nu mă deranjează faptul că ai poftă de mâncare.

— Laşule! îi aruncă în faţă Plectrude. Eu mănânc mai puţin decât tine.

Nicole dădu din umeri.

— Pe mine nu mă interesează tâmpeniile voastre.

— Nici nu mă aşteptam la altceva din partea ta, spuse, scrâşnind din dinţi, adolescenta.

Beatrice trase adânc aer în piept şi spuse:

— Mamă, te-aş ruga să-mi laşi sora în pace!

— Mulţumesc, zise Plectrude. Atunci Clâmence surâse şi declară, înălţând vocea:

— Ea nu-i sora ta, Beatrice!

— Ce tot spui?

— Crezi că ai ales bine momentul? şopti Denis.

Mama se ridică şi se duse să ia o fotografie, pe care o aruncă pe masă.

— Adevărata mamă a lui Plectrude este Lucette, sora mea.

În timp ce le spunea toată povestea lui Nicole şi lui Beatrice, Plectrude apucase fotografia şi se uita cu o privire avidă la frumosul chip al moartei.

Cele două surori erau ca năucite.

— îi semăn, spuse adolescenta.

Se gândi că mama ei se sinucisese la nouăsprezece ani şi că nici destinul ei nu va fi altul: „Am şaisprezece ani. Mai îmi rămân trei ani de trăit, şi mai trebuie să aduc un copil pe lume".

Din acel moment, Plectrude îi privi pe numeroşii băieţi care-i dădeau târcoale într-un mod care nu era obişnuit la vârsta ei. Se uita la ei şi îşi spunea : „Aş vrea oare să fac un copil cu băiatul ăsta?"

Adeseori, răspunsul pe care şi-l dădea era „nu", într-atât de greu de închipuit era faptul de a avea un copil cu cutare sau cutare băieţandru.

La cursul de teatru, profesorul hotărî că Plectrude şi unul dintre colegii ei vor juca o scenă din *Cântăreaţa chelă*. Acest text o intrigă atât de mult pe fată, încât îşi procură operele complete ale lui Ionesco. Trăi o revelaţie: cunoscu, în sfârşit, acea febră care te face să citeşti nopţi întregi.

Încercase de multe ori să citească, dar cărţile îi cădeau din mâini. Fiecare fiinţă are, cu siguranţă, în universul a tot ceea ce a fost scris, o operă care o va transforma în cititor, dacă destinul va favoriza acea întâlnire. Căci, în privinţa cărţilor este încă şi mai adevărat ceea ce spune Platon despre jumătatea iubită şi iubitoare pe care ne-o căutăm, despre acel altul care se află undeva şi pe care trebuie să-l găsim, fiindcă altminteri rămânem neîmpliniţi până în ziua morţii.

„Ionesco este autorul care îmi era destinat", îşi spuse adolescenta. Simţi astfel o fericire imensă, cuprinsă fiind de acea stare de beţie pe care ţi-o poate da doar descoperirea unei cărţi pe care o iubeşti.

Se poate întâmpla ca o asemenea primă întâlnire literară să dezlănţuie gustul lecturii la cel interesat; dar nu fu cazul adolescentei, care nu deschise şi alte cărţi decât ca să se convingă că o plictisesc. Ea hotărî că nu va citi alţi autori şi se mândri cu o asemenea fidelitate.

Într-o seară, când se uita la televizor, Plectrude află de existenţa lui Catherine Ringer. Auzind-o cum cântă, avu un simţământ amestecat de admiraţie nemărginită şi de amărăciune: admiraţie, pentru că o găsea formidabilă; amărăciune, pentru că ar fi vrut să fie şi ea cântăreaţă, deşi nu avea nici capacitatea, nici mijloacele şi

nici cea mai mică noţiune cu privire la asemenea meserie.

Dacă ar fi fost genul de fată care în fiecare săptămână are o nouă ambiţie, lucrurile nu ar fi fost foarte grave. Dar nu era cazul ei. La şaptesprezece ani, Plectrude îşi pierduse aproape cu totul entuziasmul. Cursurile de la teatru nu o pasionau. Şi-ar fi vândut şi sufletul ca să danseze din nou, dar medicii, deşi constataseră un net progres în recalcifiere, îi interziceau cu toţii să se apuce iar de dans.

Descoperind-o pe Catherine Ringer, adolescenta resimţi un adevărat şoc, pentru că avea acum, pentru prima oară, un vis care nu era dansul.

Se consolă spunându-şi că va muri peste doi ani şi că între timp va trebui şi să nască un copil: n-am timp să fiu cântăreaţă.

La cursul de teatru, Plectrude trebuia să joace un fragment din *Lecţia* lui Ionesco. Pentru un actor, faptul de a reuşi să joace unul dintre rolurile principale într-o piesă de autorul său preferat înseamnă Bizanţul şi Cythera, Roma si Vaticanul.

Ar fi greşit să spunem că deveni eleva din piesă. Căci ea jucase totdeauna acest rol, cel al fetei atât de entuziaste în faţa unor ucenicii de ea alese, încât ajungea să le pervertească şi să le distrugă - încurajată şi devansată, bineînţeles, în privinţa asta de profesor, marele masticator de ştiinţă şi de studenţi.

Ea fu elevă cu un asemenea simţ al sacrului, încât contamina şi partea adversă: cel care primi rolul profesorului fu în mod automat ales de Plectrude.

în timpul unei repetiţii, după ce el îi spuse un prodigios adevăr („Filologia duce la crimă"), ea îi răspunse că el va fi tatăl copilului ei. El crezu că e vorba de un procedeu de limbaj demn de *Cântăreaţa cheală* şi fu de acord. Chiar în aceeaşi noapte, ea trecu la fapte.

După o lună, Plectrude ştiu că e însărcinată. Să ia aminte cei care – dacă există – văd încă în Ionesco doar un autor comic.

Plectrude avea vârsta mamei sale când născu un copil: nouăsprezece ani. Bebeluşul fu numit Simon. Era frumos şi sănătos.

Văzându-l, adolescenta simţi o nemărginită iubire. Nu bănuise niciodată că are în asemenea măsură simţul matern – şi regretă: „Nu-mi va fi uşor să mă sinucid".

Era totuşi hotărâtă să meargă până la capăt: „Deja mi-am îndulcit mult destinul renunţând să-l omor pe tatăl lui Simon. Dar eu

mă voi omorî".

Îl legăna pe copil, şoptindu-i:

— Te iubesc, Simon, te iubesc. Voi muri, pentru că trebuie să mor. Dacă aş putea alege, aş rămâne lângă tine. Dar eu trebuie să mor: este un ordin, simt asta.

Peste o săptămână, îşi spuse: „Acum ori niciodată! Dacă mai trăiesc, mă voi lega prea mult de Simon. Cu cât voi amâna mai mult, cu atât îmi va fi mai greu".

Nu scrise nici o scrisoare, pentru nobilul motiv că nu-i plăcea să scrie. Oricum, fapta ei i se părea atât de lizibilă, încât nu credea că este nevoie să o explice.

Fiindcă îi lipsea curajul, se hotărî să se îmbrace cu cele mai frumoase haine ale ei: remarcase că eleganţa îţi dădea curaj.

În urmă cu doi ani, găsise la târgul de vechituri o rochie de arhiducesă fantasmatică de catifea de un albastru închis, cu dantele de un auriu uşor întunecat, atât de somptuoasă, încât nu putea fi purtată nicăieri.

„Dacă nu o îmbrac astăzi, nu o voi îmbrăca niciodată", îşi spuse ea, înainte de a izbucni în râs constatând cât este de adevărat acest gând.

Din cauza sarcinii, slăbise puţin, şi rochia îi era prea largă, dar nu într-atât încât să nu o poată purta. îşi lăsă liber pe spate părul magnific, care îi ajungea până în talie. După ce îşi compuse un machiaj de zână tragică, se plăcu şi hotărî că se poate sinucide fără să-i fie ruşine.

Plectrude îl sărută pe Simon. Când fu pe punctul de a ieşi din casă, se întrebă cum va proceda: se va arunca sub un tren, sub o maşină, sau în Sena? Nici măcar nu-şi pusese această întrebare: „O să văd", spuse ea în concluzie. „Cine se preocupă de genul ăsta de detalii nu mai trece la fapte."

Merse până la gară. Nu avu curajul să se arunce sub roţile RER-ului. „Dacă-i vorba să mor, mai bine mor în Paris, şi nu în felul ăsta urât", îşi spuse ea, nu fără un anume simţ al convenienţelor. Se urcă deci în tren, unde nu se văzuse de când lumea o pasageră atât de superbă, mai ales că tot chipul îi surâdea: perspectiva sinuciderii îi dădea o stare de bună dispoziţie.

Coborî în centrul oraşului şi merse de-a lungul Senei, în căutarea podului potrivit. Fiindcă ezita între Podul Alexandru al III-

lea, Podul Artelor şi Pont-Neuf, merse vreme îndelungată, într-un du-te-vino neîncetat, căci voia să cântărească avantajele şi dezavantajele locurilor.

În cele din urmă, renunţă la Podul Alexandru al III-lea, pentru că era prea pompos şi la Podul Artelor, pentru că dădea un sentiment de prea mare intimitate. Alese Pont-Neuf, care o încântă atât prin vechimea lui, cât şi prin platformele în semilună, ideale pentru gândurile din ultima clipă de viaţă.

Toţi bărbaţii şi toate femeile se întorceau ca să o vadă mai bine pe acea frumoasă trecătoare, care nu-şi dădea seama cum e privită, într-atât era de absorbită de ceea ce voia să facă. Nu se mai simţise atât de euforică de pe vremea când era un copil.

Se aşeză pe marginea podului, cu picioarele atârnând în gol. Mulţi oameni adoptau această poziţie, care nu mai atrăgea atenţia nimănui. Privi în jur. Un cer cenuşiu atârna greu peste Catedrala Notre-Dame, apa Senei se încreţea în bătaia vântului. Dintr-o dată, Plectrude înţelese, uluită, cât de veche e lumea şi cât de repede vor fi înghiţiţi cei nouăsprezece ani ai ei de nenumăratele secole ale Parisului!

Avu ca un fel de ameţeală şi starea ei de exaltare dispăru brusc: toată această măreţie care dăinuie, toată această eternitate din care ea nu va mai face parte! Adusese pe lume un copil care nu-şi va aminti de ea. Altminteri, nimic. Singura fiinţă pe care o iubise cu adevărat era mama ei: omorându-se, asculta de cea care nu o mai iubea. „Nu-i adevărat: există şi Simon. Îl iubesc. Dar fiindcă am văzut cât de dăunătoare este iubirea unei mame, îl cruţ de ea."

Sub picioare i se deschidea marele vid al fluviului, care o chema.

„De ce am aşteptat acest moment pentru a simţi ce-mi lipseşte? Vieţii mele îi este foame şi îi este sete, nu mi s-a întâmplat nimic din ceea ce poate hrăni şi adăpa existenţa, mi-e inima secătuită, capul, subnutrit, în locul inimii am un gol, oare în starea asta trebuie să mor?"

Neantul vuia sub ea întrebarea o strivea, fu ispitită să-i scape lăsându-şi picioarele să devină mai grele decât capul.

Chiar în acea clipă, o voce urlă, din depărtare:

— Plectrude!

„Mă cheamă morţii sau cei vii?" se întrebă ea.

Se aplecă spre apă, ca şi cum urma să vadă acolo pe cineva.

Strigătul se făcu mai puternic:

— Plectrude!

Era o voce de bărbat. Se întoarse în direcţia de unde venea strigătul.

În ziua aceea Mathieu Saladin simţise o nevoie de neînţeles să iasă din arondismentul XVIII, în care se născuse, şi să se plimbe de-a lungul Senei.

Se bucura de această zi blândă şi cenuşie, când văzu venind din direcţia opusă, pe trotuar, o adevărată apariţie: o fată uluitor de frumoasă, o fată splendidă, îmbrăcată ca pentru un bal mascat.

Se oprise ca să o vadă trecând. Ea nu-l văzuse. Nu vedea pe nimeni, cu ochii ei mari, halucinaţi. Atunci o recunoscuse. Surâse de bucurie: „Am regăsit-o! S-ar părea că-i la fel de nebună. De data asta nu-i mai dau drumul".

Se abandonase plăcerii care constă în a urmări - fără ca ea să ştie - o persoană pe care o cunoşti, în a-i observa comportarea, în a-i interpreta gesturile.

Când ea trecuse peste balustrada podului şi se aşezase pe marginea lui, el nu se temuse: pe chipul ei se citea bucuria, nu era deznădăjduită. El îşi pusese coatele pe balustrada podului şi se aplecase, spre a-şi privi fosta colegă de clasă.

Treptat, descoperise că Plectrude avea o atitudine anormală. Până şi exaltarea ei i se păru suspectă; când avu impresia netă că se va arunca în fluviu, o strigase, urlând, pe nume, şi alergase spre ea.

Ea îl recunoscu imediat.

Trăiră pe dată preludiul dragostei lor – cel mai scurt din toată Istoria.

Ai pe cineva? întrebă Mathieu fără să piardă o singură secundă.

— Sunt celibatară şi am un copil, răspunse ea pe un ton la fel de sec.

— E perfect. Mă vrei?

— Da.

El apucă cu putere şoldurile lui Plectrude şi o întoarse cu o sută optzeci de grade, pentru ca picioarele să nu-i mai atârne în gol. Se sărutară, spre a-şi pecetlui spusele.

— Nu cumva voiai să te sinucizi?

— Nu, răspunse ea, din pudoare.

O sărută din nou. Ea se gândi: „Chiar acum un minut, eram pe punctul să mă arunc în gol, iar acum sunt în braţele bărbatului vieţii mele, pe care nu l-am mai văzut de şapte ani, pe care nu credeam să-l mai văd vreodată. îmi amân moartea pentru altă dată".

Plectrude descoperi un lucru surprinzător: puteai fi fericit şi ca adult.

— Îţi voi arăta unde locuiesc, spuse el, luând-o de braţ.

— Ce repede faci totul!

— Am pierdut şapte ani. Mi-a fost de-ajuns.

Dacă Mathieu Saladin ar fi putut bănui câte reproşuri şi ocări îi va aduce această mărturisire, n-ar mai fi făcut-o. Căci Plectrude îi va striga de nenumărate ori:

— Când mă gândesc că m-ai lăsat să aştept şapte ani! Să aştept şi să sufăr!

Iar Mathieu protesta:

— Dar şi tu m-ai lăsat să sufăr! De ce nu mi-ai spus că mă iubeşti, când aveai doisprezece ani?

— Asta trebuie să facă băiatul! i-o tăia scurt Plectrude.

Într-o zi, când Plectrude începea să cânte cupletul deja celebrului „şi când te gândeşti că m-ai lăsat să aştept şapte ani!", Mathieu o întrerupse, spunându-i ceva surprinzător:

— Nu numai tu ai stat mult în spital. Şi eu am stat în spital, de şase ori, între doisprezece şi optsprezece ani.

— Domnul şi-a găsit o nouă scuză? Şi, mă rog, ce boli aveai ?

— Ca să fiu mai exact, află că, de la un an şi până la optsprezece ani, am fost internat în spital de optsprezece ori.

Chipul ei căpătă o expresie gravă.

— E o poveste lungă, începu el.

La vârsta de un an, Mathieu Saladin murise.

Bebeluşul Mathieu Saladin se ţâra de-a buşilea în salonul părinţilor săi, explorând universul pasionant al picioarelor de fotolii şi al locurilor de sub mese. Într-o priză electrică se găsea un fir, care nu ducea nicăieri. Bebeluşul fu interesat de acea sforicică terminată printr-o atrăgătoare emisferă: o băgă în gură şi salivă. Curentul electric i se descarcă în trup şi el muri.

Tatăl lui Mathieu nu putu să accepte această sentinţă

electrică. Merse cu bebeluşul la cel mai bun medic de pe planetă, chiar în ora care a urmat accidentului. Nimeni nu a ştiut ce s-a petrecut, dar doctorul a reuşit să însufleţească micul trup.

Dar trebuia să capete o gură: Mathieu Saladin nu mai avea nimic care să poată fi numit astfel: nici buze, nici cerul gurii.

Medicul îl trimise la cel mai bun chirurg din univers, care luă de ici puţin cartilagiu, de dincolo puţină piele, şi care, după o minuţioasă reconstituire, obţinu dacă nu o gură, măcar structura ei.

— Este tot ce pot face anul ăsta, le spuse el. Veniţi din nou la anul.

În fiecare an, îl opera din nou pe Mathieu Saladin şi mai adăuga ceva. Apoi, termina prin cele două fraze, devenite fraze rituale. Ele au fost subiect de glume în copilăria şi în adolescenţa celui înviat din morţi:

— Dacă eşti cuminte, la anul o să-ţi facem un omuşor (sau un fund de gură, o membrană velară, o curbură palatală, o gingivo-plastie etc).

Plectrude îl ascultă în culmea extazului.

— De asta ai această sublimă cicatrice lângă mustaţă!

— Sublimă?

— E tot ce poate fi mai frumos!

Erau cu adevărat meniţi unul celuilalt, căci fiecare, în mod atât de diferit, în decursul primului lor an de viaţă, fusese atât de aproape de moarte.

Zânele, cu siguranţă prea numeroase, care o copleşiseră pe fată cu încercări pe măsura darurilor cu care o împodobiseră, îi trimiseră atunci cel mai rău dintre flagelurile Egiptului: un flagel venit din Belgia.

Trecuseră câţiva ani. Faptul de a trăi o dragoste desăvârşită împreună cu Mathieu Saladin, muzician de meserie, îi dăduse lui Plectrude curajul de a deveni cântăreaţă, sub un pseudonim care era un nume de dicţionar si care se potrivea astfel cu dimensiunea enciclopedică a suferinţelor pe care ea le cunoscuse: Robert.

Este foarte normal ca nefericirile cele mai mari să ia mai întâi chipul prieteniei: Plectrude o întâlni pe Amelie Nothomb şi văzu în ea prietena, sora de care avea atâta nevoie.

Plectrude îi istorisi viaţa ei. Amelie ascultă înspăimântată povestea acestui destin de atrid. Ea o întrebă dacă atâtea tentative de

asasinat asupra persoanei sale nu-i stârniseră dorinţa de a ucide, în virtutea legii care face din victime cei mai buni călăi.

— Tatăl tău a fost asasinat de mama ta când aceasta te purta în pântece, fiind însărcinată într-a opta lună cu tine. Este sigur că existai ca fiinţă, de vreme ce sughiţai. Deci ai fost martoră!

— Dar n-am văzut nimic !

— Cu siguranţă că ai perceput ceva. Eşti un martor de un fel foarte apreciat: un martor *in utero*. Se pare că, din pântecele mamei lor, bebeluşii aud muzica şi ştiu dacă părinţii lor fac dragoste. Mama ta a descărcat revolverul asupra tatălui tău, aflându-se într-o stare de extremă violenţă: nu se poate ca tu să nu fi simţit asta într-un fel sau altul.

— Unde vrei să ajungi?

— Eşti impregnată de această crimă. Ca să nu mai vorbim despre tentativele de asasinat metaforice pe care le-ai suportat şi pe care ţi le-ai impus mai târziu. Cum ai putea să nu devii o ucigaşă?

Plectrude, care nu se gândise niciodată la asta, nu mai putu, din acel moment, să se mai gândească la nimic altceva. Şi cum există o formă de justiţie, ea îşi potoli dorinţa de asasinat omorând-o pe cea care i-l sugerase. Luă puşca, de care nu se mai despărţea, căci îi era utilă când se ducea să-si întâlnească producătorii, şi trase în tâmpla lui Amelie.

„N-am găsit altceva mai bun de făcut ca s-o împiedic să-şi mai dezvolte elucubraţiile", îi explică ea soţului său, care o înţelese.

Plectrude şi Mathieu, care aveau în comun faptul de a fi traversat adeseori fluviul Infernului, priviră cadavrul cu o lacrimă în colţul ochilor. înţelegerea din acest cuplu emoţionant spori astfel. Din acel moment, viaţa lor deveni, aproape silabă cu silabă, o piesă de Ionesco: *Amelie sau cum să scapi de ea*. Era un cadavru foarte inoportun.

Asasinatul poate fi comparabil cu actul sexual prin aceea că adeseori este urmat de aceeaşi întrebare: ce să faci cu corpul? în cazul actului sexual te poţi mulţumi cu faptul de a pleca. Crima nu permite însă această facilitate. De aceea şi pentru acest motiv constituie o legătură mult mai puternică între fiinţe.

Nici măcar acum, Plectrude şi Mathieu nu au găsit încă soluţia.